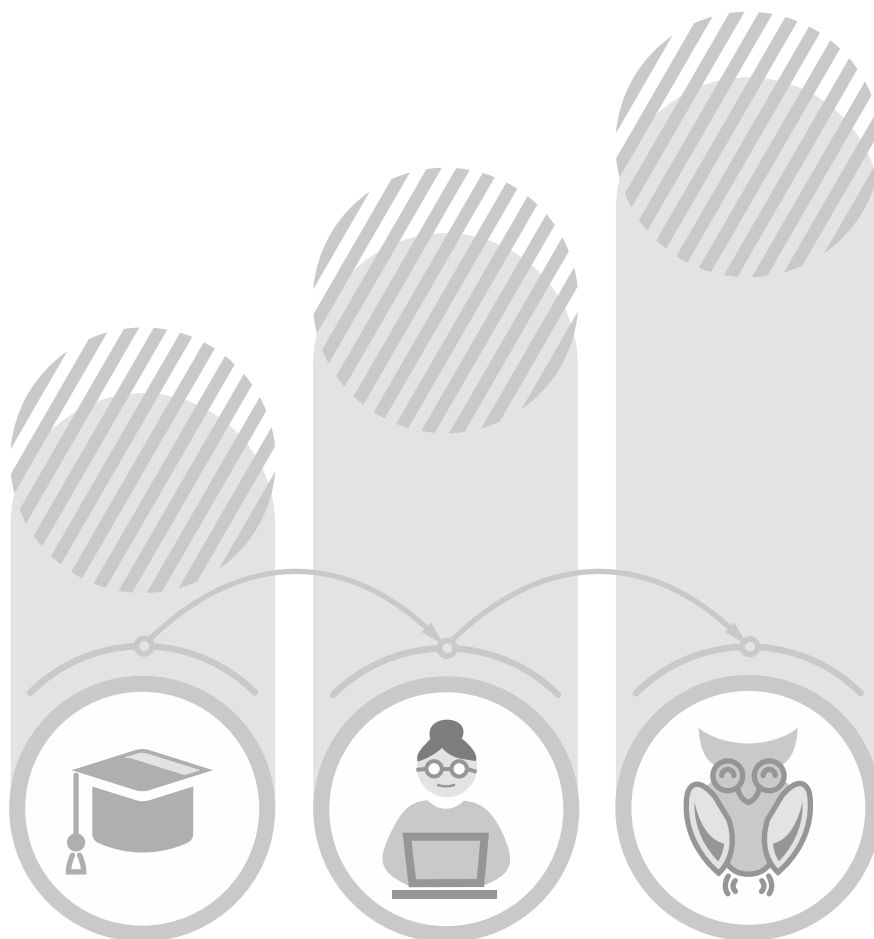

Uniwersytety trzeciego wieku w roku akademickim 2024/2025

Universities of the third age in the 2024/2025 academic year

Uniwersytety trzeciego wieku w roku akademickim 2024/2025

Universities of the third age in the 2024/2025 academic year

Główny Urząd Statystyczny Statistics Poland

Urząd Statystyczny w Gdańsku Statistical Office in Gdańsk

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Urząd Statystyczny w Gdańsku, Ośrodek Statystyki Edukacji i Kapitału Ludzkiego
Statistical Office in Gdańsk, Centre for Education and Human Capital Statistics

pod kierunkiem

supervised by

Jerzego Auksztola

Zespół autorski

Editorial team

Katarzyna Adamska, Anita Deneka, Aleksandra Sarnowska

Prace redakcyjne

Editorial work

Urząd Statystyczny w Gdańsku, Pomorski Ośrodek Badań Regionalnych
Statistical Office in Gdańsk, Pomeranian Centre for Regional Surveys

Tłumaczenie

Translation

Małgorzata Kruszewska, Małgorzata Raciniewska

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Anna Karczewska

ISSN 2956-753X

Publikacja dostępna na stronie internetowej

Publication available on website

publikacje.new.stat.gov.pl

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

When publishing Statistics Poland data — please indicate the source

Centrum Informatyki
Statystycznej

00-925 WARSZAWA, AL. NIEPODLEGŁOŚCI 208

Informacje w sprawach sprzedaży publikacji – tel.: (22) 608 32 10, 608 38 10
Zam. 132/2026/nakł. 177

Przedmowa

Oddajemy w Państwa ręce kolejne wydanie opracowania poświęconego uniwersytetom trzeciego wieku (UTW) w Polsce. Publikacja przedstawia ich rolę w aktywizacji społecznej, intelektualnej i fizycznej osób starszych oraz w przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu seniorów. Prezentowane dane obrazują szeroki zakres działalności placówek – od wykładów i seminariów, przez warsztaty praktyczne i zajęcia sportowe, aż po zaangażowanie słuchaczy w wolontariat i rzecznictwo interesów seniorów.

Podstawą opracowania są wyniki czwartej edycji ogólnopolskiego badania statystycznego uniwersytetów trzeciego wieku, które jest prowadzone co trzy lata. Począwszy od 2014 r. jest to źródło danych, które pozwalają scharakteryzować strukturę organizacyjną tych placówek, ich kadry, profil słuchaczy oraz prowadzoną działalność edukacyjną, społeczną i aktywizującą.

Najnowsza edycja badania przypadła na jubileusz 50-lecia funkcjonowania uniwersytetów trzeciego wieku w Polsce (1975-2025), co nadało jej szczególny charakter. W badaniu ujęto rekordową liczbę 747 podmiotów, co pozwoliło na szczegółową analizę tej formy edukacji pozaformalnej.

Mamy nadzieję, że prezentowane informacje będą cennym źródłem wiedzy dla instytucji odpowiedzialnych za prowadzenie polityki senioralnej, która uwzględnia założenia idei kształcenia przez całe życie (Lifelong Learning). Zapraszamy do zapoznania się również z folderem wydany w 2025 r. z okazji [50-lecia UTW w Polsce](#). Polecamy także inne opracowania z zakresu edukacji i kapitału ludzkiego dostępne na stronie internetowej [Głównego Urzędu Statystycznego](#).

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Gdańsku

dr hab. Jerzy Auksztol

Prezes
Głównego Urzędu Statystycznego

dr hab. Marek Cierpień-Wolan

Preface

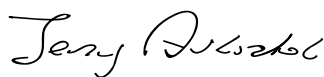
We are pleased to present the latest edition of the publication dedicated to universities of the third age (U3As) in Poland. The publication highlights their role in supporting the social, intellectual, and physical activity of older people and in preventing their social exclusion. The presented data illustrate the broad range of activities undertaken by these institutions, from lectures and seminars, through practical workshops and sports activities, to the involvement of participants in volunteering and advocacy for the interests of older people.

The publication is based on the results of the fourth edition of the nationwide statistical survey on universities of the third age, conducted every three years. Since 2014, the survey has provided data on the organisational structure and staff of these institutions, the profile of their participants and the educational, social and engagement activities.

The latest edition of the survey coincided with the 50th anniversary of universities of the third age in Poland (1975-2025), giving it special significance. The survey covered a record number of 747 entities, enabling a detailed analysis of this form of non-formal education.

We hope that the information presented in this publication will be a valuable source of knowledge for institutions responsible for developing policies for older people, taking into account the principles of lifelong learning. We also encourage readers to consult brochure published in 2025 to mark the [50th anniversary of Universities of the Third Age in Poland](#). We also recommend other publications on education and human capital available on the website of [Statistics Poland](#).

Director
Statistical Office in Gdańsk

Jerzy Auksztol, Assoc. Prof.

President
Statistics Poland

Marek Cierpień-Wolan, Assoc. Prof.

Spis treści

Contents

Przedmowa	3
Preface	4
Objaśnienia znaków umownych	11
Symbols	
Skróty	11
Abbreviations	
Synteza	12
Executive summary	14
Rozdział 1. Charakterystyka uniwersytetów trzeciego wieku w Polsce	16
Chapter 1. Characteristics of universities of the third age in Poland	
1.1. Lokalizacja uniwersytetów trzeciego wieku w Polsce	16
1.1. Distribution of universities of the third age in Poland	
1.2. Organizacja uniwersytetów trzeciego wieku	16
1.2. Organisation of universities of the third age	
1.3. Zarządzanie w uniwersytetach trzeciego wieku	19
1.3. Management in universities of the third age	
1.4. Zasady działania i sytuacja uniwersytetów trzeciego wieku	20
1.4. Operating principles and conditions in the universities of the third age	
1.5. Baza lokalowa	24
1.5. Premises and infrastructure	
1.6. Źródła finansowania uniwersytetów trzeciego wieku i opłaty od słuchaczy	25
1.6. Sources of funding for universities of the third age and participants' fees	
Rozdział 2. Osoby wykonujące prace na rzecz uniwersytetów trzeciego wieku oraz słuchacze	26
Chapter 2. Persons performing work at U3As and U3A participants	
2.1. Osoby wykonujące prace na rzecz uniwersytetów trzeciego wieku	26
2.1. Persons performing work at universities of the third age	
2.2. Słuchacze uniwersytetów trzeciego wieku	30
2.2. Participants of universities of the third age	
Rozdział 3. Działalność uniwersytetów trzeciego wieku	34
Chapter 3. Activities of universities of the third age	
3.1. Wykłady i seminaria w uniwersytetach trzeciego wieku	35
3.1. Lectures and seminars at universities of the third age	
3.2. Zajęcia praktyczne w uniwersytetach trzeciego wieku	36
3.2. Practical classes at universities of the third age	
3.3. Imprezy kulturalno-artystyczne w uniwersytetach trzeciego wieku	38
3.3. Cultural and artistic events at universities of the third age	
3.4. Inne działania uniwersytetów trzeciego wieku	38
3.4. Other activities at universities of the third age	

Podsumowanie	40
Summary	
Uwagi metodyczne	44
Methodological notes	47

Spis wykresów

List of charts

Wykres 1. UTW według form własności w roku akademickim 2024/25	17
Chart 1. U3As by legal form in the 2024/25 academic year	
Wykres 2. UTW według liczby zastosowanych kryteriów przyjęcia kandydatów w roku akademickim 2024/25	20
Chart 2. U3As by requirements for applicants in the 2024/25 academic year	
Wykres 3. UTW według formy użytkowania biura lub sekretariatu w roku akademickim 2024/25.....	24
Chart 3. U3As by type of office tenure in the 2024/25 academic year	
Wykres 4. Osoby wykonujące prace administracyjne, księgowe, techniczne itp. na rzecz UTW według formy zatrudnienia w roku akademickim 2024/25.....	26
Chart 4. Persons performing organisational, administrative, accounting, technical and other work at U3As in the 2024/25 academic year	
Wykres 5. Prowadzący wykłady lub zajęcia praktyczne według formy odpłatności za prowadzenie zajęć w UTW w roku akademickim 2024/25	27
Chart 5. Persons conducting lectures or practical classes by remuneration category for teaching at U3As in the 2024/25 academic year	
Wykres 6. Słuchacze UTW w wieku 60 lat i więcej według województw w roku akademickim 2024/25 .	31
Chart 6. U3As participants at age 60 and over by voivodships in the academic year 2024/2025	
Wykres 7. Słuchacze UTW według grup wieku w roku akademickim 2024/25	32
Chart 7. U3As participants by age group in the 2024/25 academic year	
Wykres 8. Słuchacze UTW według uczestnictwa w roku akademickim 2024/25	32
Chart 8. U3As participants by attendance status in the 2024/25 academic year	
Wykres 9. Słuchacze UTW według poziomu wykształcenia w roku akademickim 2024/25	32
Chart 9. U3As participants by educational attainment level in the 2024/25 academic year	
Wykres 10. Słuchacze UTW według statusu zawodowego w roku akademickim 2024/25	33
Chart 10. U3As participants by employment status in the 2024/25 academic year	
Wykres 11. Liczba UTW w roku akademickim 2024/25 według roku powstania	41
Chart 11. Number of U3As in the 2024/25 academic year by year of foundation	

Spis grafik

List of figures

Grafika 1. UTW według lokalizacji w roku akademickim 2024/25	16
Figure 1. U3As by location in the 2024/25 academic year	
Grafika 2. UTW w roku akademickim 2024/25	16
Figure 2. U3As in the 2024/25 academic year	
Grafika 3. UTW według form organizacyjno-prawnych w roku akademickim 2024/25	17
Figure 3. U3As by organisational and legal form in the 2024/25 academic year	

Grafika 4.	Główne przesłanie działalności UTW w roku akademickim 2024/25	17
Figure 4.	Main mission of U3As in the 2024/25 academic year	
Grafika 5.	UTW, które miały podpisane porozumienie według formy współpracy w roku akademickim 2024/25	18
Figure 5.	U3As which had a cooperation agreement by its type in the 2024/25 academic year	
Grafika 6.	UTW według typu instytucji zewnętrznej, z którą współpracowały w roku akademickim 2024/25	18
Figure 6.	U3As by type of external institutions they cooperated with in the 2024/25 academic year	
Grafika 7.	UTW według organów władzy w roku akademickim 2024/25	19
Figure 7.	U3As by governing bodies in the 2024/25 academic year	
Grafika 8.	UTW według dokumentów określających zasady ich funkcjonowania w roku akademickim 2024/25	19
Figure 8.	U3As by documents defining the rules of their operation in the 2024/25 academic year	
Grafika 9.	UTW korzystające z nowoczesnych technologii w roku akademickim 2024/25	21
Figure 9.	U3As using modern technologies in the 2024/25 academic year	
Grafika 10.	Najczęstsze formy komunikowania się UTW ze słuchaczami w roku akademickim 2024/25	21
Figure 10.	Most common forms of communication between U3As and participants in the 2024/25 academic year	
Grafika 11.	UTW według czynników, które utrudniały prowadzenie ich działalności w roku akademickim 2024/25	22
Figure 11.	U3As by factors impeding their operations in the 2024/25 academic year	
Grafika 12.	Instytucje zewnętrzne, do których UTW zwrócił się o pomoc w roku akademickim 2024/25	22
Figure 12.	External institutions approached for assistance by the U3A in the 2024/25 academic year	
Grafika 13.	UTW według rodzaju wprowadzonych zmian w roku akademickim 2024/25 w stosunku do poprzedniego roku akademickiego	23
Figure 13.	U3As by changes introduced in the 2024/25 academic year in relation to the previous academic year	
Grafika 14.	Osoby nieprzyjęte na UTW według przyczyny w roku akademickim 2024/25	24
Figure 14.	Persons not admitted to U3As by reason in the 2024/25 academic year	
Grafika 15.	UTW według formy użytkowania pomieszczeń w roku akademickim 2024/25	24
Figure 15.	U3As by type of occupancy of premises in the 2024/25 academic year	
Grafika 16.	UTW według źródeł finansowania w roku akademickim 2024/25	25
Figure 16.	U3As by source of funding in the 2024/25 academic year	
Grafika 17.	Osoby wykonujące prace w UTW w roku akademickim 2024/25	26
Figure 17.	Persons performing work at U3As in the 2024/25 academic year	
Grafika 18.	UTW według liczby osób wykonujących prace na ich rzecz (łącznie z wykładowcami i trenerami) w roku akademickim 2024/25	27
Figure 18.	U3As by number of persons performing work on their behalf (including lecturers and trainers) in the 2024/25 academic year	
Grafika 19.	Średnia liczba osób pracujących w uniwersytetach trzeciego wieku w roku akademickim 2024/25	28
Figure 19.	Average number of persons working for U3As in the 2024/25 academic year	
Grafika 20.	Grupy osób najczęściej prowadzących wykłady i zajęcia praktyczne w UTW w roku akademickim 2024/25	29
Figure 20.	Groups of people most frequently conducting lectures and practical classes at U3As in the 2024/25 academic year	

Grafika 21. Uniwersytety trzeciego wieku według liczby słuchaczy w roku akademickim 2024/25	30
Figure 21. U3As by number of participants in the 2024/25 academic year	
Grafika 22. Statystyczny słuchacz UTW w roku akademickim 2024/25	33
Figure 22. Average U3A participant in the 2024/25 academic year	
Grafika 23. Formy edukacyjne, aktywizujące i integrujące słuchaczy UTW w roku akademickim 2024/25	34
Figure 23. Educational, engagement and integration activities for U3A participants in the 2024/25 academic year	
Grafika 24. UTW według obszarów tematycznych organizowanych wykładów w roku akademickim 2024/25	35
Figure 24. U3As by thematic areas of the lectures organised in the 2024/25 academic year	
Grafika 25. UTW według rodzajów zajęć praktycznych (regularnych) w roku akademickim 2024/25	36
Figure 25. U3As by type of practical (regular) classes in the 2024/25 academic year	
Grafika 26. UTW, które brały udział w wydarzeniach organizowanych przez inne UTW w roku akademickim 2024/25	40
Figure 26. U3As that participated in events organised by other U3As in the 2024/25 academic year	

Spis map

List of maps

Mapa 1. Prowadzący wykłady lub zajęcia praktyczne w UTW w roku akademickim 2024/25	29
Map 1. Persons conducting lectures or practical classes at U3As in the 2024/25 academic year	
Mapa 2. Słuchacze UTW w roku akademickim 2024/25	31
Map 2. U3As participants in the 2024/25 academic year	

Spis tablic **(Tablice dostępne jako pliki do pobrania w formacie .xlsx)**

List of tables **(Tables available for download in .xlsx format)**

Tablica 1. UTW według formy organizacyjno-prawnej i województw	
Table 1. U3As by organisational and legal form and voivodships	
Tablica 2. Współpraca UTW z uczelniami	
Table 2. Cooperation between U3As and higher education institutions	
Tablica 3. Współpraca UTW z podmiotami zewnętrznymi	
Table 3. Cooperation between U3As and external institutions	
Tablica 4. Kryteria wymagane od kandydatów na słuchaczy UTW	
Table 4. Requirements for applicants to U3As	
Tablica 5. Formy komunikowania się UTW ze słuchaczami	
Table 5. Forms of communication between U3As and participants	
Tablica 6. UTW, które dokonały rozpoznania potrzeb wśród słuchaczy oraz monitorowania jakości świadczonych usług według ich obszaru	
Table 6. U3As which assessed participants' educational needs and monitored the quality of services provided by their area	
Tablica 7. Organy władzy UTW	
Table 7. U3A governing bodies	
Tablica 8. Zasady funkcjonowania UTW	
Table 8. Rules of operation of U3As	

Tablica 9.	Źródła, z jakich korzystał UTW projektując program zajęć
Table 9.	Sources used by U3As to design their activity programme
Tablica 10.	Prowadzący wykłady lub zajęcia praktyczne w UTW
Table 10.	Persons conducting lectures or practical classes at U3As
Tablica 11.	Osoby wykonujące prace organizacyjne, administracyjne, księgowe, techniczne i inne w UTW
Table 11.	Persons performing organisational, administrative, accounting, technical and other work at U3As
Tablica 12.	Słuchacze UTW
Table 12.	U3A participants
Tablica 13.	Słuchacze UTW według grup wieku i miejsca zamieszkania
Table 13.	U3A participants by age groups and locality
Tablica 14.	Słuchacze UTW według poziomu wykształcenia i statusu zawodowego
Table 14.	U3A participants by educational attainment and employment status
Tablica 15.	UTW według wykorzystywanych technik nauczania
Table 15.	U3As by teaching methods used
Tablica 16.	UTW, które prowadziły wykłady i zajęcia praktyczne
Table 16.	U3As that organised lectures and practical classes
Tablica 17.	Wykłady i seminaria według obszarów tematycznych
Table 17.	Lectures and seminars by thematic areas
Tablica 18.	Zajęcia praktyczne oraz uczestnicy według form organizacyjno-prawnych UTW
Table 18.	Practical classes and participants by U3As' organisational and legal form
Tablica 19.	Zajęcia praktyczne oraz uczestnicy według województw
Table 19.	Practical classes and participants by U3A by voivodships
Tablica 20.	Imprezy kulturalno-artystyczne zorganizowane przez UTW
Table 20.	Cultural and artistic events organised by U3As
Tablica 21.	UTW podejmujące działania społeczne na rzecz potrzebujących i odbiorcy tych działań
Table 21.	U3As undertaking social actions for the needy and their beneficiaries
Tablica 22.	UTW, które prowadziły inne aktywności
Table 22.	U3As that organised other activities
Tablica 23.	UTW, które wzięły udział w wydarzeniach organizowanych przez inne UTW
Table 23.	U3As that participated in events organised by other U3As
Tablica 24.	UTW, które wykorzystywały nowoczesne technologie według ich form
Table 24.	U3As that used modern technologies by their forms
Tablica 25.	Baza lokalowa UTW
Table 25.	U3As' premises
Tablica 26.	Źródła finansowania UTW w 2024 r.
Table 26.	Sources of U3A funding in 2024
Tablica 27.	Rodzaje opłat pobieranych od słuchaczy UTW
Table 27.	Fee types for U3A participants
Tablica 28.	Średnia wysokość opłat pobieranych od słuchaczy przez UTW
Table 28.	Average fees collected from participants by U3As

Tablica 29. UTW według czynników utrudniających prowadzenie działalności

Table 29. U3A by factors impeding operations

Tablica 30. UTW według głównego czynnika utrudniającego prowadzenie działalności

Table 30. U3As by main factor impeding their operations

Tablica 31. Instytucje zewnętrzne, do których UTW zwróciły się o pomoc

Table 31. External institutions approached for assistance by U3As

Tablica 32. UTW według form pomocy otrzymanej od instytucji zewnętrznych

Table 32. U3As by types of assistance obtained from external institutions

Tablica 33. UTW według zmian wprowadzonych w roku akademickim 2024/25 w stosunku do poprzedniego roku akademickiego

Table 33. U3As by changes introduced in the 2024/25 academic year in relation to the previous academic year

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol Symbol	Opis Description
Kreska (-)	Zjawisko nie wystąpiło Magnitude zero

Skróty

Abbreviations

Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning
UTW	uniwersytet trzeciego wieku
U3A	university of the third age
zł	złoty
PLN	złoty
tys.	tysiąc
r.	rok
tzw.	tak zwany
tj.	to jest
i.e.	that is
itp.	i tym podobne
etc.	and the like
np.	na przykład
e.g.	for example

W roku akademickim 2024/25 w badaniu statystycznym GUS – sprawozdaniu z działalności uniwersytetów trzeciego wieku (UTW-1) – wzięło udział 747 uniwersytetów. Funkcjonowały one w ramach różnych form organizacyjno-prawnych. Wśród nich większość (309) stanowiły stowarzyszenia UTW, tj. jednostki, których statutowym zadaniem jest prowadzenie uniwersytetu trzeciego wieku.

W 51,9% uniwersytetów trzeciego wieku organem władzy był zarząd lub prezydium zarządu. Zasady działania były najczęściej określane w harmonogramach zajęć (65,6%) oraz w statucie (62,4%). Przy projektowaniu programu zajęć 90,0% UTW opierało się na opiniach słuchaczy.

Większość UTW współpracowała z podmiotami zewnętrznymi – najczęściej z samorządem lokalnym (84,3%) oraz instytucjami kultury (65,5%). Z innym uniwersytetem trzeciego wieku zlokalizowanym w Polsce współpracowało 39,1% UTW.

W roku akademickim 2024/25 porozumienie o współpracy z uczelnią miało podpisane 28,7% UTW. W jego zakresie najczęściej uzyskiwaną pomocą było wsparcie dydaktyczne (83,6%).

Najczęstszą formą komunikacji UTW ze słuchaczami był kontakt telefoniczny (92,1% spośród wszystkich UTW) oraz media społecznościowe (82,7% UTW).

Rozpoznanie potrzeb edukacyjnych słuchaczy przeprowadziło 63,2% UTW, a 53,9% monitorowało jakość świadczonych usług.

W roku akademickim 2024/25 do uniwersytetów trzeciego wieku uczęszczało 125,9 tys. seniorów. Słuchaczami były głównie kobiety (82,5%), osoby w wieku 70-79 lat (45,7%¹), z wykształceniem średnim (48,6%¹) i mające status emeryta (92,7%¹). Słuchaczem UTW mogła zostać osoba, która spełniła określone wymagania. Głównymi kryteriami były: złożenie deklaracji uczestnictwa (73,9%), uiszczenie opłaty (68,3%) oraz status emeryta lub rencisty (46,3%). Tylko 6,0% UTW nie posiadało żadnych warunków przystąpienia do uniwersytetu.

Wykłady, zajęcia praktyczne i inne aktywności dla słuchaczy UTW prowadziło 14,6 tys. osób. Wśród nich dominowali nauczyciele akademicki (bez lektorów i nauczycieli języków obcych) – 2,7 tys., słuchacze UTW – 2,4 tys. oraz zawodowi instruktorzy i trenerzy – 1,8 tys.

W prace organizacyjne, administracyjne, księgowe, techniczne itp. w UTW zaangażowanych było łącznie 7,2 tys. osób, spośród których 76,3% wykonywało swoje zadania nieodpłatnie. W pełnym wymiarze czasu pracy zatrudnionych było 9,8% osób.

W ramach działań edukacyjnych, aktywujących i integracyjnych uniwersytety trzeciego wieku wykorzystywały różnorodne metody pracy ze słuchaczami. Najczęściej organizowały wykłady (95,3%), warsztaty (81,7%) oraz ćwiczenia (63,2%).

Pośród 738 uniwersytetów trzeciego wieku, które w swojej ofercie edukacyjnej miały wykłady, dominowała tematyka związana z kulturą i sztuką (11,3% ogólnej liczby wykładów). Uniwersytety przeprowadziły przeciętnie 41 wykładów w ciągu roku akademickiego. Średnio 1 wykład trwał niecałe 2 godziny.

UTW zorganizowało wiele różnorodnych zajęć praktycznych. Najczęściej były to zajęcia ruchowe i sportowe (39,0% spośród UTW, które prowadziły zajęcia praktyczne), kursy językowe (18,1%) oraz warsztaty (12,9%).

W roku akademickim 2024/25 imprezy kulturalno-artystyczne zaoferowało słuchaczom 630 UTW. Najczęściej odbywały się wyjścia do instytucji kulturalnych (24,4%), a także zorganizowane wycieczki i rajdy turystyczne (17,7%). Co drugi uniwersytet trzeciego wieku uczestniczył w konferencjach, forach przeznaczonych dla UTW czy senioriadach.

¹ Spośród UTW, które podały dane (nie wszystkie UTW zbierają informacje o słuchaczach).

Co piąty UTW posiadał własne pomieszczenie na biuro lub sekretariat. Ponad połowa uniwersytetów korzystała z pomieszczenia, które było im udostępniane nieodpłatnie. Natomiast 18,5% dysponowało własną salą wykładową, a najczęściej korzystały z nieodpłatnego udostępniania sali na wykłady. W przypadku zaplecza lokalowego na zajęcia praktyczne i sportowe odpowiednio 17,0% i 12,3% UTW posiadało własne pomieszczenia.

W roku akademickim 2024/25 głównym źródłem finansowania dla 57,4% UTW były opłaty od słuchaczy. Ze środków pozyskanych z samorządu lokalnego finansowało swoją działalność 22,0% UTW.

Uniwersytety trzeciego wieku pobierały od słuchaczy różnego rodzaju opłaty. W roku akademickim 2024/25 opłata wpisowa wyniosła przeciętnie 20 zł, podstawowa opłata – 119 zł, a opłata dodatkowa za zajęcia fakultatywne – 61 zł.

Wśród działających w Polsce UTW 84,2% wskazywało na czynniki utrudniające prowadzenie działalności. Najczęściej wymieniano niewystarczające środki finansowe uniwersytetu (76,3% UTW spośród tych, które uznały, że trudności wystąpiły).

O pomoc do instytucji zewnętrznych wystąpiło 52,6% uniwersytetów trzeciego wieku. Niemal wszystkie spośród nich zwróciły się do samorządu lokalnego (87,3%). W firmach i przedsiębiorstwach pomocy szukało 37,9% UTW. Dominowały dwie formy wsparcia – finansowa (86,8%) i lokalowa (72,0%).

W roku akademickim 2024/25 zmiany w stosunku do poprzedniego roku akademickiego wprowadziło 90,0% uniwersytetów trzeciego wieku. Najczęstsza polegała na rozszerzeniu oferty edukacyjnej oraz zwiększeniu liczby słuchaczy – po 72,4% UTW spośród tych, które zmiany zadeklarowały.

Executive summary

747 universities of the third age participated in the statistical survey "Report on the activities of universities of the third age (U3A-1)" conducted by Statistics Poland in 2025. Universities of the third age varied according to the organisational and legal form. The majority (309) were associations, i.e. entities whose statutory objective is to run a university of the third age.

In 51.9% of universities of the third age, the governing body was the board or the presidium of the board. The organisational rules were most often defined in schedules of activities (65.6%) and in the statute (62.4%). 90.0% of U3As relied on participants' opinions when designing the programme of activities.

Most U3As cooperated with external entities, most often with local governments (84.3%) and cultural institutions (65.5%). 39.1% of universities of the third age cooperated with other U3As located in Poland.

In the 2024/25 academic year, 28.7% of universities of the third age had a cooperation agreement with a higher education institution. Within this cooperation, the most frequently provided form of support was teaching support (83.6%).

The most common methods of communication between U3As and their participants were telephone (92.1%) and social media (82.7%).

63.2% of U3As assessed participants' educational needs in the 2024/25 academic year, while just under 53.9% monitored the quality of provided services.

The total number of U3A participants was 125.9 thousand. Most of them were women (82.5%), people aged 70-79 (45.7%¹), people with secondary education (48.6%¹) and retirees (92.7%¹). A U3A applicant had to meet certain requirements to become a participant, and the main criteria were the submission of a declaration of participation (73.9%), a fee payment (68.3%) and being retired or disabled (46.3%). Only 6.0% of U3As had no admission requirements.

Lectures, practical classes and other activities for U3A participants were conducted by 14.6 thousand persons. Teachers (excluding foreign language teachers) were predominantly academic staff – 2.7 thousand followed by U3A participants – 2.4 thousand and professional instructors and trainers – 1.8 thousand.

Organisational, administrative, accounting and technical tasks, etc. at U3As were carried out by a total of 7.2 thousand persons. 76.3% of them performed these tasks on a voluntary basis. 9.8% worked full-time.

As part of their educational and engagement activities, universities of the third age employed various methods of working with their participants. Most commonly, they organised lectures (95.3%), workshops (81.7%) and practical classes (63.2%).

Of the 738 universities of the third age offering lectures, those on culture and the arts accounted for the largest share (11.3%). On average, universities conducted 41 lectures per academic year. Typically, a lecture lasted under two hours.

U3As organised a wide variety of activities. Most frequently, these were physical and sports activities (39.0%), language courses (18.1%) and workshops (12.9%).

In the 2024/25 academic year, 630 U3As offered their participants cultural and artistic events. Most frequently, these included visits to cultural institutions (24.4%) as well as organised trips and hiking tours (17.7%). Every second university of the third age took part in conferences, forums dedicated to U3As, or senior festivals.

¹ Among the U3As that provided data (not all U3As collect information on their participants).

One in five universities of the third age in Poland had their own office or secretariat. More than half of the universities used premises provided free of charge. Fewer U3As, (18.5%), had their own lecture room. The most common arrangement was the free provision of a lecture room. Access to premises for practical or sports activities was even more limited, with only 17.0% and 12.3% of U3As having their own facilities, respectively.

In the 2024/25 academic year, the main source of funding for 57.4% of U3As was fees from participants, while 22.0% were primarily funded by local governments.

Universities of the third age charged participants various fees. In the 2024/25 academic year, the average registration fee was PLN 20, the basic fee PLN 119, and the additional fee for optional classes PLN 61.

84.2% of the U3As in Poland indicated factors hindering their operations. The most frequently mentioned were insufficient funds (76.3% of U3As that reported experiencing difficulties).

52.6% of U3As applied for assistance from external institutions. Almost all of them turned to local government (87.3%). 37.9% of them sought support from businesses. Two form of support dominated: financial (86.8%) and provision of premises (72.0%).

In the 2024/25 academic year, 90.0% of U3As introduced changes compared with the previous academic year. The most common changes involved expanding their educational offer and increasing number of participants – each reported by 72.4% of U3As that declared having introduced changes.

Rozdział 1

Chapter 1

Charakterystyka uniwersytetów trzeciego wieku w Polsce

Characteristics of universities of the third age in Poland

1.1. Lokalizacja uniwersytetów trzeciego wieku w Polsce

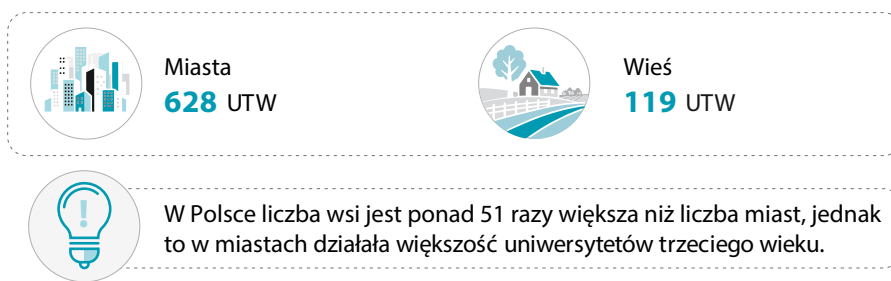
1.1. Distribution of universities of the third age in Poland

Uniwersytety trzeciego wieku (UTW), które wzięły udział w badaniu statystycznym GUS z danymi za rok akademicki 2024/25, działały w każdym województwie. Były zlokalizowane w 85,5% powiatów w Polsce.

Największa liczba UTW wystąpiła w województwie mazowieckim (117 UTW) oraz kujawsko-pomorskim (76 UTW). Na sytuację w kujawsko-pomorskim miała wpływ uczelnia, która utworzyła liczne filie UTW, głównie na terenie swojego województwa. Najmniej uniwersytetów trzeciego wieku działało na terenie najmniejszego terytorialnie województwa opolskiego – 21 UTW. Jednocześnie w województwie opolskim udział powiatów z działającymi UTW był wyższy niż średnia krajowa i wyniósł 91,7%. Tylko w województwie warmińsko-mazurskim UTW działały we wszystkich powiatach.

Grafika 1. UTW według lokalizacji w roku akademickim 2024/25

Figure 1. U3As by location in the 2024/25 academic year

1.2. Organizacja uniwersytetów trzeciego wieku

1.2. Organisation of universities of the third age

Uniwersytety trzeciego wieku w Polsce stanowią ważny element edukacji ustawicznej i aktywizacji społecznej.

Grafika 2. UTW w roku akademickim 2024/25

Figure 2. U3As in the 2024/25 academic year

Uniwersytety trzeciego wieku funkcjonują w Polsce w zróżnicowanych formach organizacyjno-prawnych. Ich działalność może być prowadzona między innymi przez organizacje pozarządowe, uczelnie czy podmioty samorządowe. Zróżnicowanie form organizacyjnych UTW wynika między innymi z innych możliwości zorganizowania UTW w swojej okolicy.

Grafika 3. UTW według form organizacyjno-prawnych w roku akademickim 2024/25

Figure 3. U3As by organisational and legal form in the 2024/25 academic year

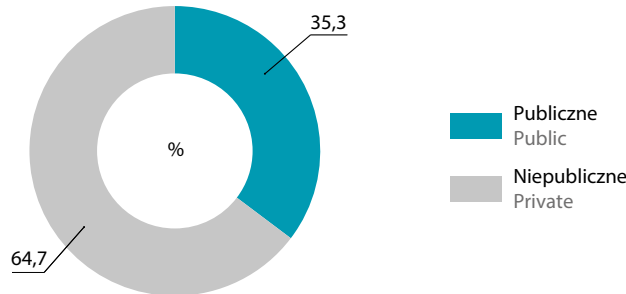
Stowarzyszenie UTW	309
Fundacja UTW	6
UTW działał w strukturze:	
domu, ośrodka, instytutu kultury	177
uczelni	128
organizacji pozarządowej, np. stowarzyszenia, fundacji, której statutowym zadaniem nie jest prowadzenie UTW	85
biblioteki	17
innej jednostki powołanej przez urząd gminy, miasta	12
centrum kształcenia ustawicznego	6
instytucji pomocy społecznej	3
kościoła, organizacji kościelnej, związku wyznaniowego	3
Inna	1

UTW prowadzone przez stowarzyszenia uniwersytetów trzeciego wieku dominowały w 13 województwach. UTW prowadzone w strukturze uczelni najliczniejszą grupę stanowiły w województwie kujawsko-pomorskim, a najwięcej UTW działających w ramach domów, ośrodków, instytutów kultury odnotowano w województwie mazowieckim.

Wśród działających w Polsce UTW 64,7% stanowiły jednostki niepubliczne. Ich najwyższy udział wystąpił w województwie warmińsko-mazurskim (87,5%), natomiast najniższy w województwie dolnośląskim (44,3%). Obok województwa dolnośląskiego również w województwie mazowieckim odnotowano przewagę publicznych UTW, które stanowiły 53,8% wszystkich jednostek.

Wykres 1. UTW według form własności w roku akademickim 2024/25

Chart 1. U3As by legal form in the 2024/25 academic year

Większość UTW (65,7%) organizowało zajęcia w cyklu dwusemestralnym, a 29,2% prowadziło zajęcia bez określonego cyklu kształcenia.

Grafika 4. Główne przesłanie działalności UTW w roku akademickim 2024/25

Figure 4. Main mission of U3As in the 2024/25 academic year

Porozumienie o współpracy lub patronacie z uczelnią miało podpisane 34,6% uniwersytetów trzeciego wieku, z wyłączeniem UTW działających w strukturze uczelni. To dokument, który określa zasady i zakres współpracy uczelni z uniwersyteciem trzeciego wieku. Najczęściej w jego ramach zapewniane jest wsparcie dydaktyczne pracowników uczelni.

Grafika 5. UTW, które miały podpisane porozumienie według formy współpracy w roku akademickim 2024/25

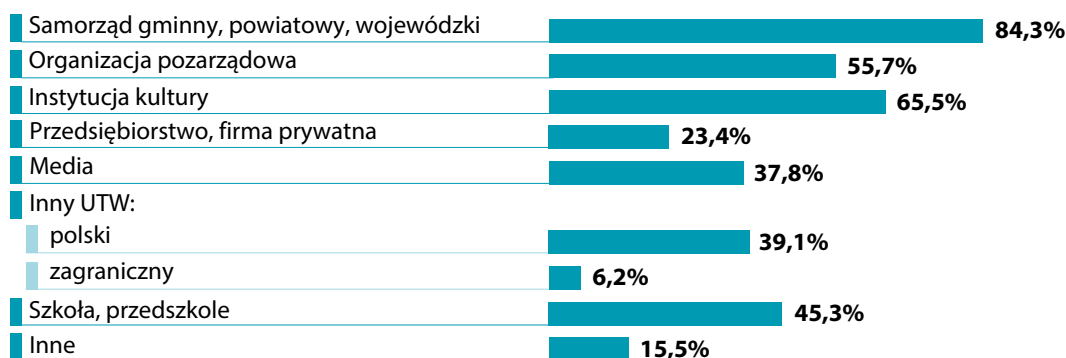
Figure 5. U3As which had a cooperation agreement by its type in the 2024/25 academic year

Współpracę z innymi organizacjami lub instytucjami prowadziło 95,6% uniwersytetów trzeciego wieku. Szczególnie widoczna była relacja z samorządem terytorialnym, którą nawiązało 84,3% UTW.

Grafika 6. UTW według typu instytucji zewnętrznej, z którą współpracowały w roku akademickim 2024/25

Figure 6. U3As by type of external institutions they cooperated with in the 2024/25 academic year

Z żadną instytucją zewnętrzną nie współpracowało **4,4%** UTW.

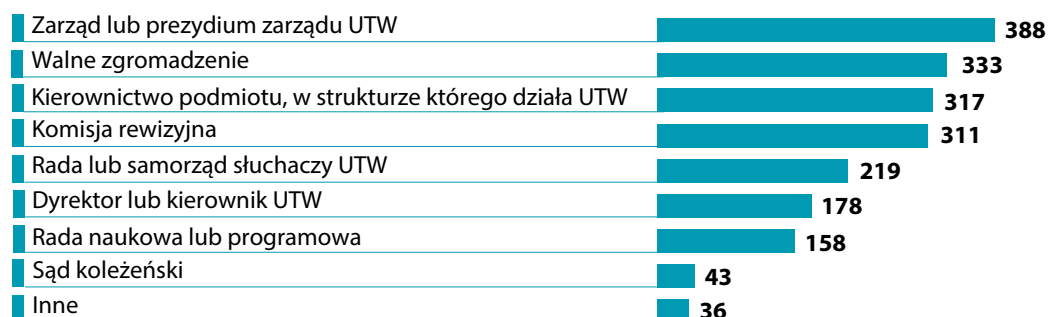
1.3. Zarządzanie w uniwersytetach trzeciego wieku

1.3. Management in universities of the third age

Uniwersytety trzeciego wieku prowadzą zorganizowaną formę kształcenia, którą charakteryzuje określona struktura i forma zarządzania. Różnorodność uniwersytetów trzeciego wieku sprawiła, że organy władzy wskazane przez UTW również były zróżnicowane.

Grafika 7. UTW według organów władzy w roku akademickim 2024/25

Figure 7. U3As by governing bodies in the 2024/25 academic year

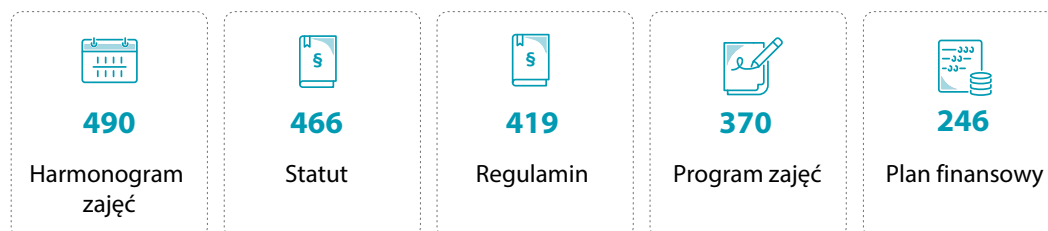

W publicznych UTW najczęściej wskazywano, że organem władzy było kierownictwo podmiotu, w którego strukturze funkcjonował UTW (64,8%). Natomiast w niepublicznych UTW najczęściej wskazywano zarząd lub prezydium zarządu UTW jako organ władzy, co wynikało z faktu, że większość tych jednostek funkcjonowała w formie stowarzyszeń (70,8%). W podmiotach publicznych unikatowy był sąd koleżeński (1,1%).

UTW prowadząc działalność, opierały się na kluczowych dla funkcjonowania dokumentach. Najczęściej posługiwały się harmonogramem zajęć – 490 UTW. Tylko niespełna połowa (49,5%) uniwersytetów miała opracowany program zajęć, czyli plan działań edukacyjnych.

Grafika 8. UTW według dokumentów określających zasady ich funkcjonowania w roku akademickim 2024/25

Figure 8. U3As by documents defining the rules of their operation in the 2024/25 academic year

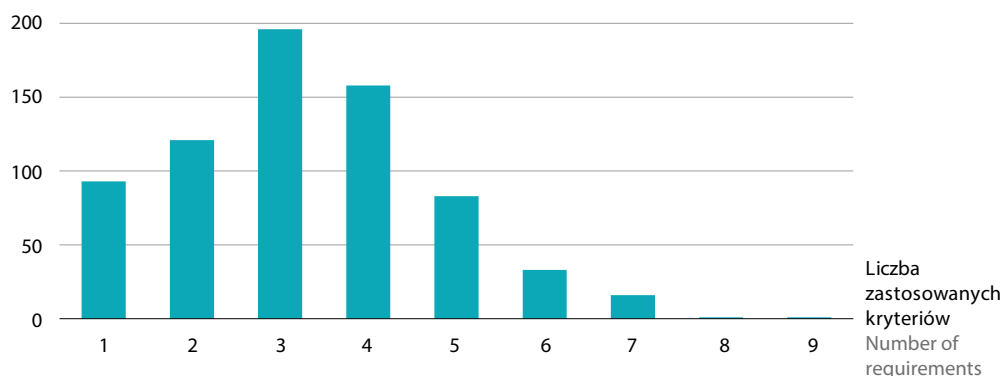
1.4. Zasady działania i sytuacja uniwersytetów trzeciego wieku

1.4. Operating principles and conditions in the universities of the third age

Większość UTW (94,0%) posiadała określone kryteria, które należało spełnić, aby zostać słuchaczem.

Wykres 2. UTW według liczby zastosowanych kryteriów przyjęcia kandydatów w roku akademickim 2024/25

Chart 2. U3As by requirements for applicants in the 2024/25 academic year

Wśród kryteriów dominowały:

- złożenie deklaracji uczestnictwa, formularza rekrutacyjnego – 73,9% UTW,
- uiszczenie opłaty – 68,3% UTW,
- status emeryta lub rencisty – 46,3% UTW.

W **5,4%** uniwersytetów trzeciego wieku jednym z warunków był określony poziom wykształcenia kandydata.

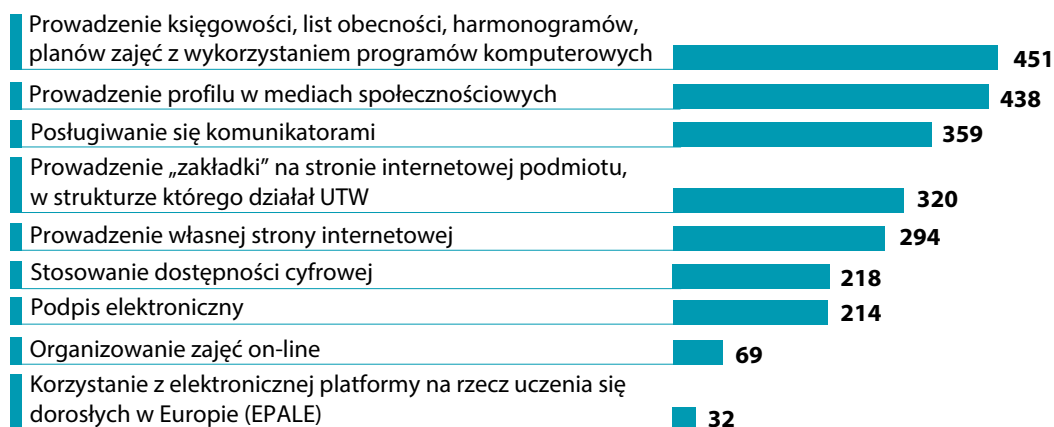
Uniwersytety trzeciego wieku często wykorzystywały w pracy nowoczesne technologie.

Własny profil w mediach społecznościowych posiadało **58,6%** UTW.

Grafika 9. UTW korzystające z nowoczesnych technologii w roku akademickim 2024/25

Figure 9. U3As using modern technologies in the 2024/25 academic year

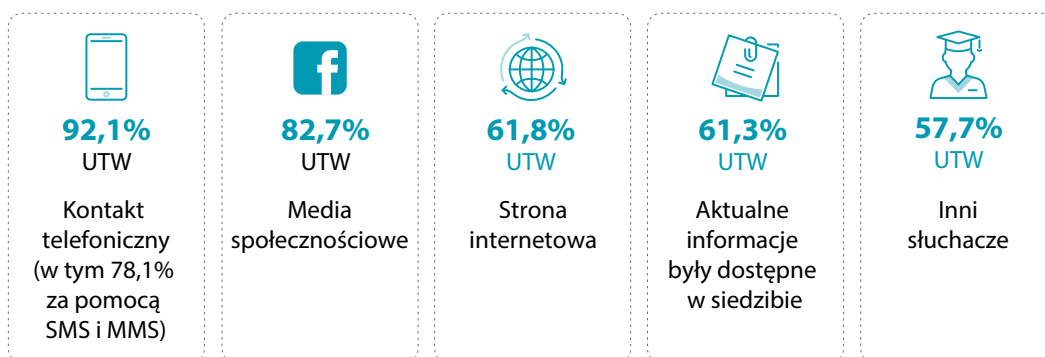

Z żadnej z powyższych nowoczesnych technologii nie korzystało **6,8%** UTW.

Uniwersytety trzeciego wieku do komunikacji ze słuchaczami korzystały z różnych form. Najczęstszą był kontakt telefoniczny – posługiwało się nim ponad 90% UTW.

Grafika 10. Najczęstsze formy komunikowania się UTW ze słuchaczami w roku akademickim 2024/25

Figure 10. Most common forms of communication between U3As and participants in the 2024/25 academic year

Uniwersytety trzeciego wieku komunikowały się również za pośrednictwem administracji samorządowej (**15,1%**), a **8,2%** korzystało z dedykowanej platformy internetowej dostępnej wyłącznie słuchaczom.

Podczas prowadzenia działalności edukacyjnej, aktywizującej i integrującej uniwersytety trzeciego wieku napotkały różne czynniki, które utrudniały im prowadzenie działalności oraz rozwój. Dla większości UTW, które wskazały na zaistnienie takich okoliczności, najczęściej wymieniany był czynnik finansowy (niewystarczające środki) – 76,3% UTW. Za główny czynnik wpływający na funkcjonowanie uniwersytetu uznało go 42,6% uniwersytetów.

Grafika 11. UTW według czynników, które utrudniały prowadzenie ich działalności w roku akademickim 2024/25

Figure 11. U3As by factors impeding their operations in the 2024/25 academic year

118 UTW nie wskazało żadnego czynnika utrudniającego prowadzenie działalności.

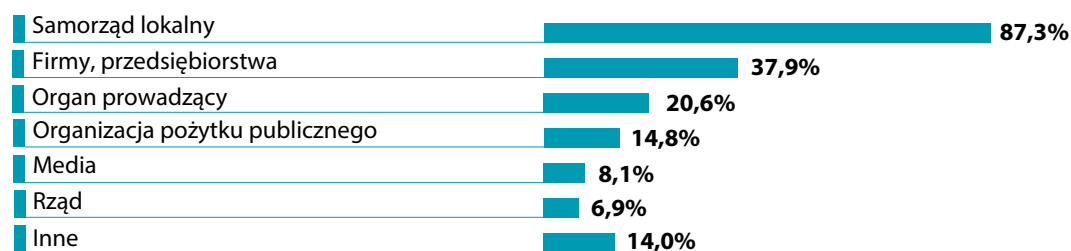
Obok budżetu na funkcjonowanie i rozwój uniwersytetów duży wpływ miała kadra. Zbyt małą liczbę osób pracujących na rzecz UTW jako czynnik utrudniający wskazało 36,7% UTW. Niemal co piąty uniwersytet wskazywał na niedostatecznie rozwiniętą infrastrukturę komunikacyjną stanowiącą barierę w dojeździe słuchaczy do UTW.

Występowanie czynników utrudniających funkcjonowanie wskazały wszystkie UTW prowadzone przez stowarzyszenia. Wśród UTW, które uznały, że nie wystąpiły czynniki utrudniające prowadzenie działalności, znalazły się te działające w strukturze uczelni (36,4%) oraz domu, ośrodka, instytutu kultury (30,5%).

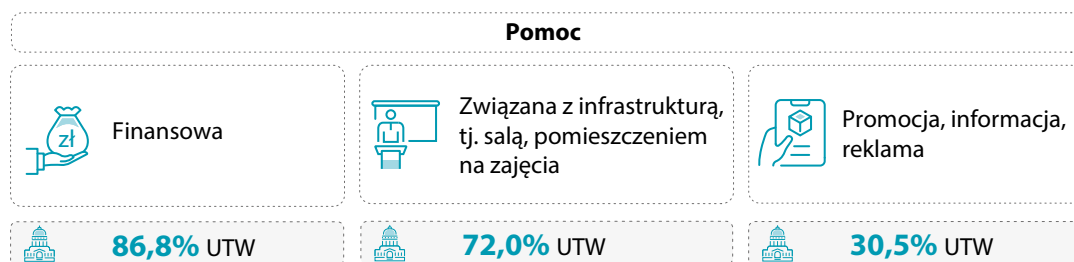
W roku akademickim 2024/25 o pomoc do instytucji zewnętrznych (spoza UTW) wystąpiło 52,6% uniwersytetów. Adresatem zdecydowanej większości próśb o wsparcie (87,3% UTW) był samorząd lokalny.

Grafika 12. Instytucje zewnętrzne, do których UTW zwrócił się o pomoc w roku akademickim 2024/25

Figure 12. External institutions approached for assistance by the U3A in the 2024/25 academic year

Dominowały trzy formy oczekiwanej pomocy:

Zmiany w stosunku do poprzedniego roku akademickiego wprowadziło 91,0% UTW.

Grafika 13. UTW według rodzaju wprowadzonych zmian w roku akademickim 2024/25 w stosunku do poprzedniego roku akademickiego

Figure 13. U3As by changes introduced in the 2024/25 academic year in relation to the previous academic year

Oferta edukacyjna:	
rozszerzona	72,4%
ograniczona	8,7%
Liczba słuchaczy:	
zwiększona	72,4%
zmniejszona	11,9%
Współpraca z innymi organizacjami, partnerami społecznymi:	
nawiązana	43,1%
rozszerzona	19,6%
Liczba osób wykonujących prace przy obsłudze UTW:	
większa	36,2%
mniejsza	14,0%
Zwiększenie promocji UTW	33,1%
Podniesienie wysokości opłat pobieranych od słuchaczy	29,3%
Udział w programie, grantcie, projekcie (np. UE, rządowym)	22,8%
Inna lokalizacja prowadzonych zajęć	10,6%
Utworzenie stowarzyszenia UTW	1,5%
Inne	4,3%

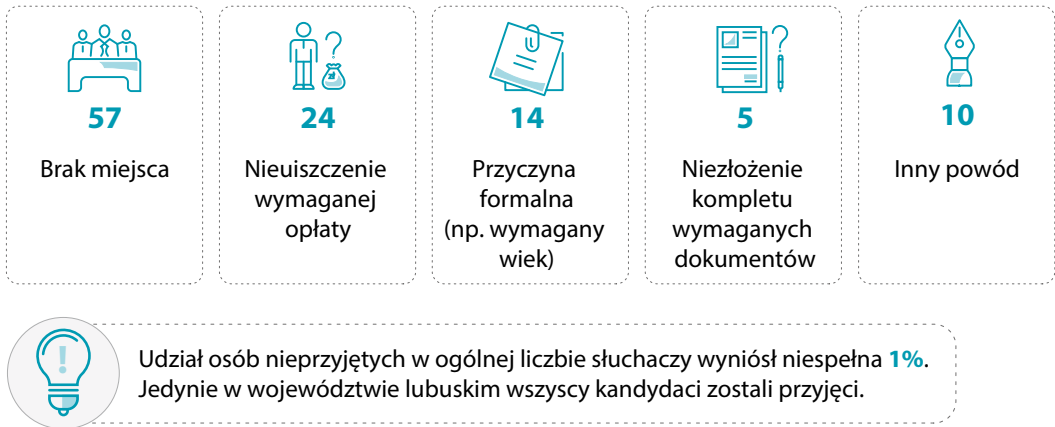

Co **trzeci** UTW zwiększył działania związane z promocją i reklamą uniwersytetu. Natomiast **9,9%** UTW nie wprowadziło żadnych zmian.

W roku akademickim 2024/25 10,6% uniwersytetów trzeciego wieku nie przyjęło chętnych.

Grafika 14. Osoby nieprzyjęte na UTW według przyczyny w roku akademickim 2024/25

Figure 14. Persons not admitted to U3As by reason in the 2024/25 academic year

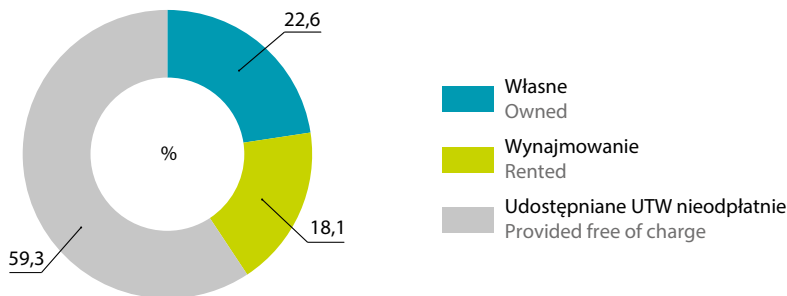
1.5. Baza lokalowa

1.5. Premises and infrastructure

Uniwersytety trzeciego wieku działające w Polsce w większości nie posiadają własnych pomieszczeń.

Wykres 3. UTW według formy użytkowania biura lub sekretariatu w roku akademickim 2024/25

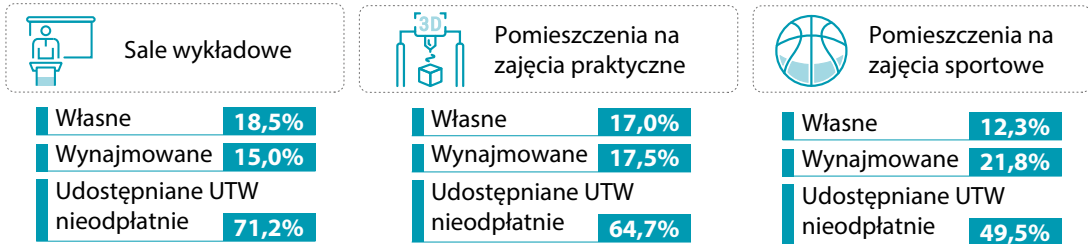
Chart 3. U3As by type of office tenure in the 2024/25 academic year

Tylko co piąty UTW posiadał własne biuro lub sekretariat. Dominującą formą użytkowania było korzystanie przez UTW z pomieszczenia udostępnianego nieodpłatnie (55,7%). Jeszcze mniej uniwersytetów trzeciego wieku posiadało własną salę wykładową, pomieszczenia przeznaczone na zajęcia praktyczne czy sportowe.

Grafika 15. UTW według formy użytkowania pomieszczeń w roku akademickim 2024/25

Figure 15. U3As by type of occupancy of premises in the 2024/25 academic year

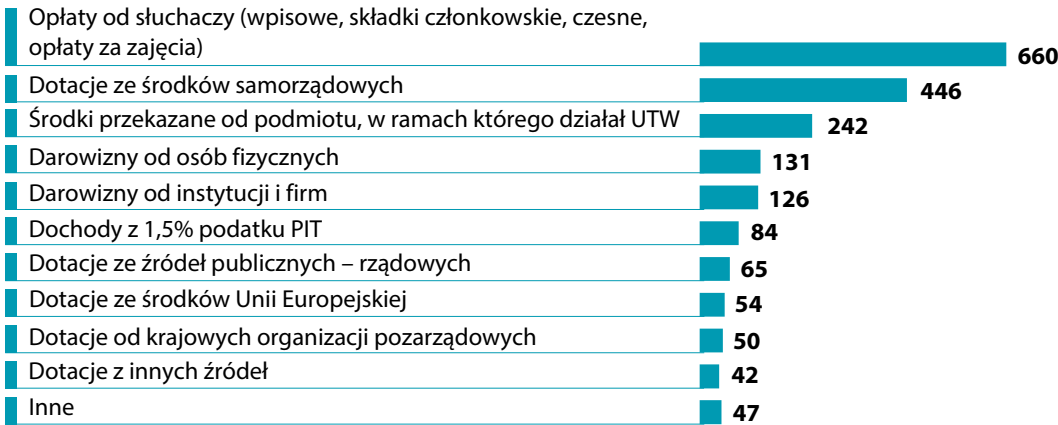
1.6. Źródła finansowania uniwersytetów trzeciego wieku i opłaty od słuchaczy

1.6. Sources of funding for universities of the third age and participants' fees

Uniwersytety trzeciego wieku korzystały z różnych źródeł finansowania, a najczęściej występującym były opłaty wnoszone przez słuchaczy – 88,4%.

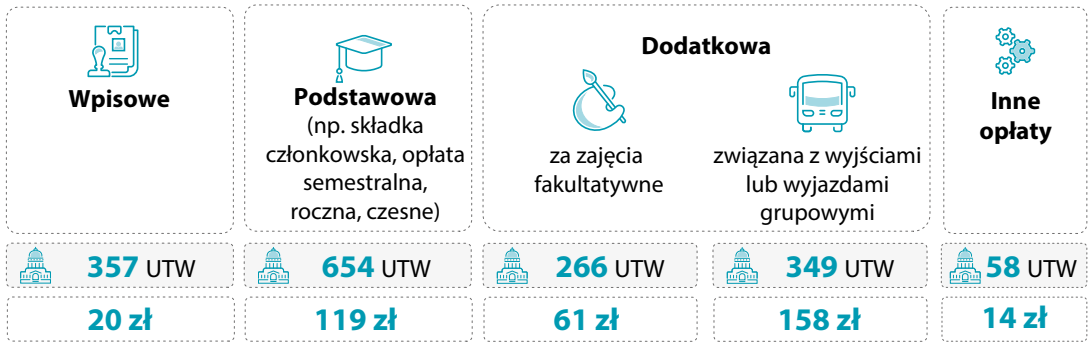
Grafika 16. UTW według źródeł finansowania w roku akademickim 2024/25

Figure 16. U3As by source of funding in the 2024/25 academic year

Asygnowane środki finansowe pochodziły najczęściej z jednego źródła – opłat od słuchaczy, tj. wpisowego, składek członkowskich (jeśli takie miały miejsce), czesnego czy opłat za zajęcia. Opłaty od słuchaczy jako główne źródło finansowania wskazało 57,4% UTW. Należy wyróżnić jeszcze dwa znaczące źródła wskazane przez uniwersytety – dotacje ze środków samorządowych (22,0% UTW), a także środki przekazane od podmiotu, w ramach którego działał UTW (15,5%).

Opłaty pobierane od słuchaczy miały fundamentalne znaczenie dla budżetu UTW. W badaniu wyszczególnione zostały 4 rodzaje opłat¹:

Pomimo stosunkowo niskich kosztów uczestnictwa (wpisowego i opłat podstawowych) 29,0% uniwersytetów wskazało, że zbyt niskie dochody słuchaczy utrudniają im wnoszenie opłat.

¹ Średnie kwoty pobierane od 1 słuchacza w roku akademickim.

Rozdział 2

Chapter 2

Osoby wykonujące prace na rzecz uniwersytetów trzeciego wieku oraz słuchacze

Persons performing work at U3As and U3A participants

2.1. Osoby wykonujące prace na rzecz uniwersytetów trzeciego wieku

2.1. Persons performing work at universities of the third age

Podobnie jak w innych placówkach edukacyjnych, osoby pracujące na rzecz UTW dzielą się na dwie zasadnicze grupy, tj. nauczycieli i pracowników niebędących nauczycielami.

Grafika 17. Osoby wykonujące prace w UTW w roku akademickim 2024/25

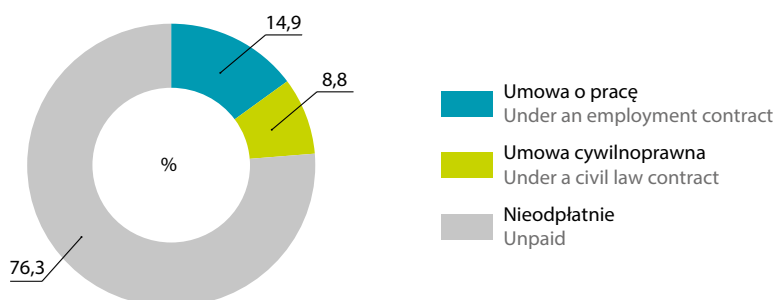
Figure 17. Persons performing work at U3As in the 2024/25 academic year

W odróżnieniu od typowych instytucji, których podstawę stanowią osoby zatrudnione na podstawie umowy o pracę – w UTW należy mówić bardziej o osobach wykonujących prace na rzecz UTW. Wynika to z faktu, że prace te były wykonywane przede wszystkim nieodpłatnie – 76,3% osób zajmujących się administracją i obsługą oraz nieodpłatnie i częściowo nieodpłatnie w przypadku wykładowców i instruktorów (66,6%).

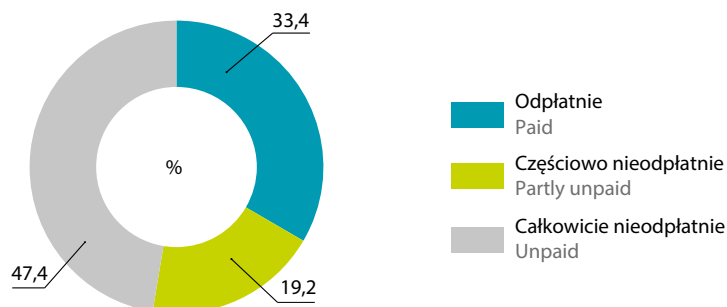
Wykres 4. Osoby wykonujące prace administracyjne, księgowe, techniczne itp. na rzecz UTW według formy zatrudnienia w roku akademickim 2024/25

Chart 4. Persons performing organisational, administrative, accounting, technical and other work at U3As in the 2024/25 academic year

Wykres 5. Prowadzący wykłady lub zajęcia praktyczne według formy odpłatności za prowadzenie zajęć w UTW w roku akademickim 2024/25

Chart 5. Persons conducting lectures or practical classes by remuneration category for teaching at U3As in the 2024/25 academic year

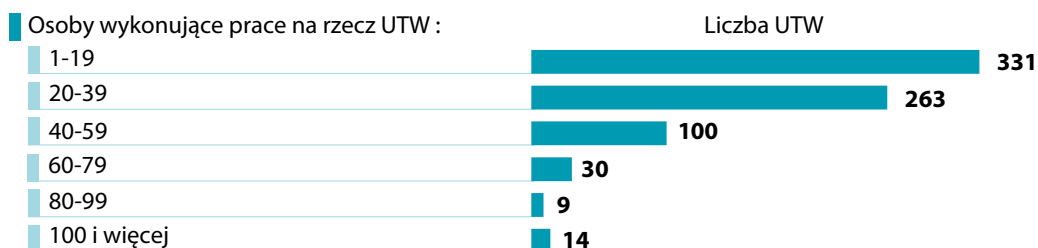

Praca w polskich uniwersytetach trzeciego wieku polegała głównie na nieodpłatnym wykonywaniu zadań.

W publicznych uniwersytetach trzeciego wieku prace administracyjne, księgowe, techniczne itp. na rzecz UTW prowadzili przede wszystkim pracownicy podmiotu, w ramach którego UTW działał (47,2% osób), co oznacza, że większość z nich pracowała na umowę o pracę (79,6%). Natomiast w niepublicznych prace w zdecydowanej większości wykonywali słuchacze (74,5%), którzy w 96,6% przypadków robili to nieodpłatnie.

Grafika 18. UTW według liczby osób wykonujących pracę na ich rzecz (łącznie z wykładowcami i trenerami) w roku akademickim 2024/25

Figure 18. U3As by number of persons performing work on their behalf (including lecturers and trainers) in the 2024/25 academic year

Grafika 19. Średnia liczba osób pracujących w UTW w roku akademickim 2024/25

Figure 19. Average number of persons working for U3As in the 2024/25 academic year

Prowadzący wykłady lub zajęcia praktyczne (regularne):		na 1 UTW
lektorzy i nauczyciele języków obcych		1,2
nauczyciele (bez lektorów, nauczycieli języków obcych)		3,7
zawodowi instruktorzy, trenerzy		2,5
studenci uczelni		0,4
słuchacze UTW		3,3
duchowni		0,2
przedstawiciele nauk medycznych (np. lekarze, dietetycy)		1,6
przedstawiciele firm oferujących produkty, usługi dla seniorów		0,4
eksperti, specjaliści w danej dziedzinie nauki (np. dziennikarze, pisarze)		2,2
pasjonaci (np. zbieracze, twórcy ludowi)		0,9
pracownicy podmiotu prowadzącego UTW niebędący nauczycielami (np. informatycy, księgowi)		0,6
przedstawiciele instytucji publicznych (np. policji, ZUS)		1,4
inni		1,1
Osoby wykonujące prace organizacyjne, księgowe, techniczne itp.:		
słuchacze UTW		6,3
pracownicy podmiotu prowadzącego UTW		2,2
pozostali		1,1

Prowadzących wykłady lub zajęcia praktyczne w UTW najliczniej reprezentowali:

- nauczyciele (bez lektorów, nauczycieli języków obcych) – 18,8%,
- słuchacze UTW – 16,7%,
- zawodowi instruktorzy i trenerzy – 12,8%.

W publicznych UTW:

- nauczyciele (bez lektorów, nauczycieli języków obcych) – 20,4%,
- zawodowi instruktorzy i trenerzy – 14,8%,
- eksperci, specjaliści w danej dziedzinie nauki (np. dziennikarze, pisarze) – 13,5%.

W niepublicznych UTW:

- słuchacze UTW – 20,5%,
- nauczyciele (bez lektorów, nauczycieli języków obcych) – 17,9%,
- zawodowi instruktorzy i trenerzy – 11,6%.

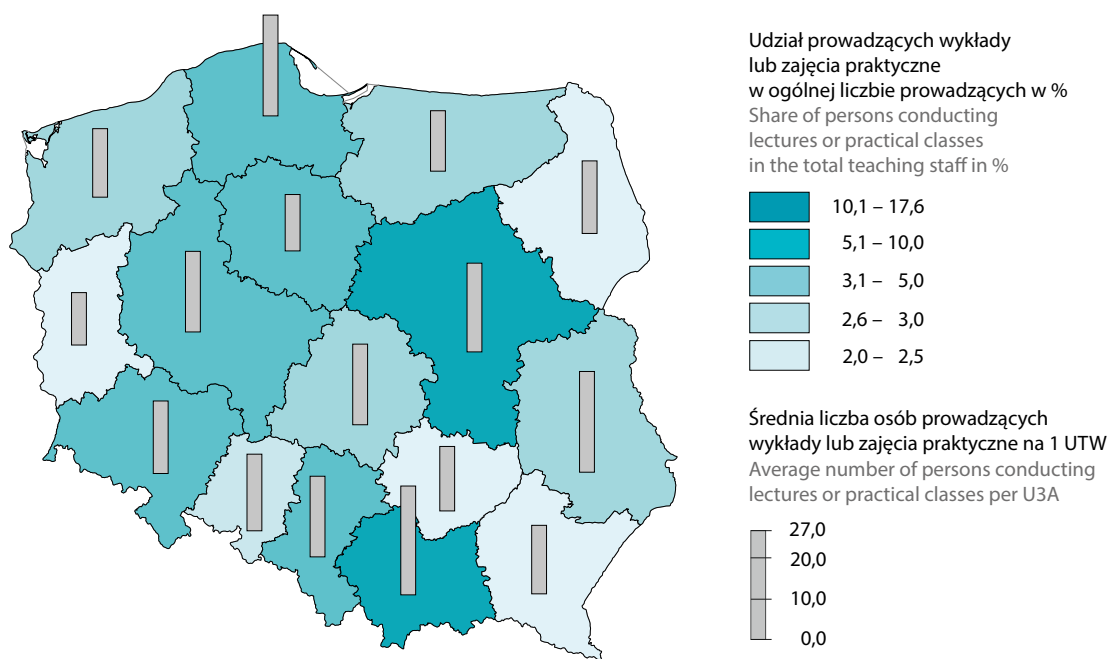
Grafika 20. Grupy osób najczęściej prowadzących wykłady i zajęcia praktyczne w UTW w roku akademickim 2024/25

Figure 20. Groups of people most frequently conducting lectures and practical classes at U3As in the 2024/25 academic year

Mapa 1. Prowadzący wykłady lub zajęcia praktyczne w UTW w roku akademickim 2024/25

Map 1. Persons conducting lectures or practical classes at U3As in the 2024/25 academic year

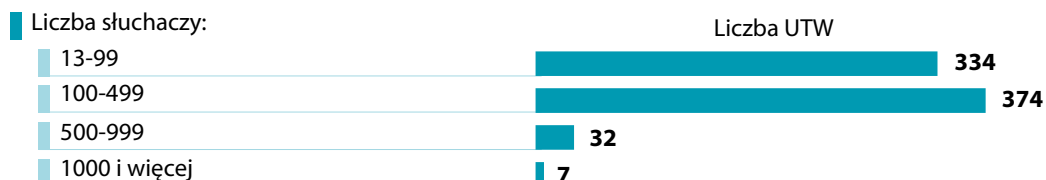
2.2. Słuchacze uniwersytetów trzeciego wieku

2.2. Participants of universities of the third age

Biorąc pod uwagę liczbę słuchaczy, w Polsce dominowały uniwersytety trzeciego wieku małej i średniej wielkości.

Grafika 21. UTW według liczby słuchaczy w roku akademickim 2024/25

Figure 21. U3As by number of participants in the 2024/25 academic year

W roku akademickim 2024/25 najmniejszy UTW w Polsce liczył **13**, a największy **1 790 osób**.

Wszystkie województwa miały na swoim terenie działające uniwersytety trzeciego wieku liczące do 49 słuchaczy. Ogółem było ich 134. Najliczniejszą grupę stanowiły jednak UTW liczące od 100 do 199 słuchaczy – 214 uniwersytetów.

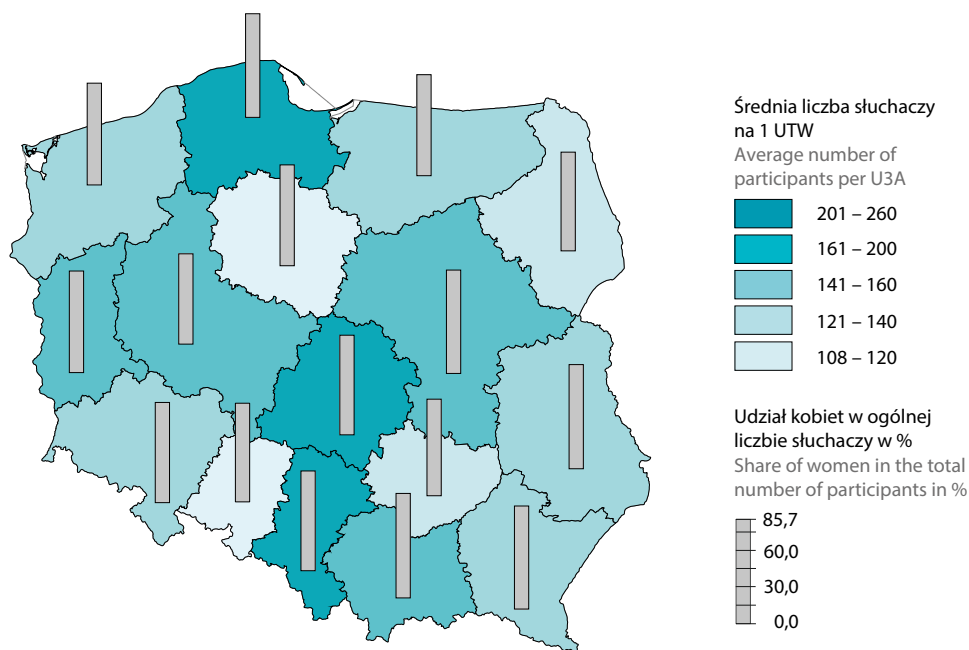

125 931
słuchaczy UTW w Polsce

169 średnia liczba słuchaczy
na 1 UTW w Polsce

Mapa 2. Słuchacze UTW w roku akademickim 2024/25

Map 2. U3As participants in the 2024/25 academic year

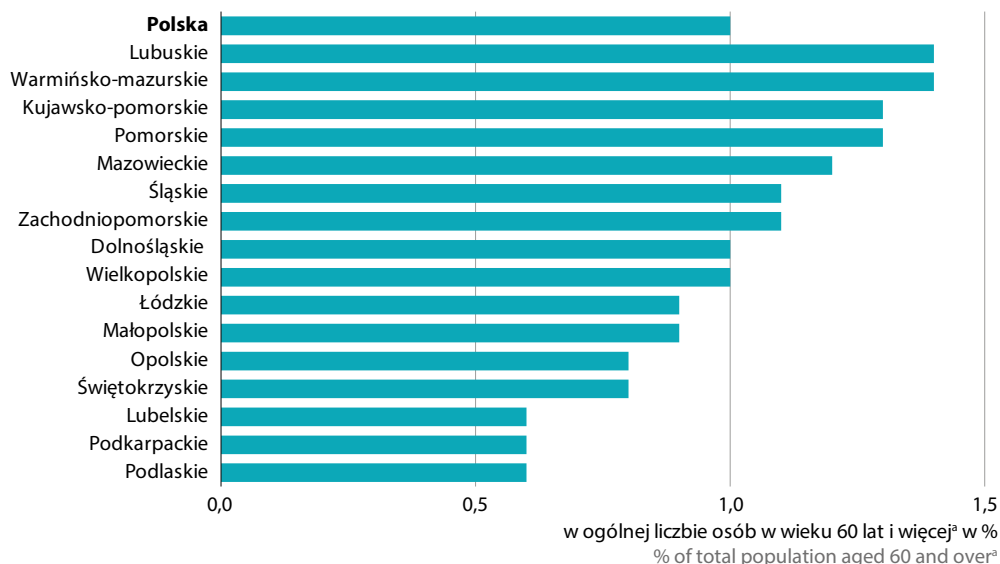
Udział kobiet

82,5% w uniwersytetach trzeciego wieku

Do uniwersytetów trzeciego wieku w Polsce uczęszczało 125,9 tys. słuchaczy, co stanowiło 1,0% ogólnej liczby osób w wieku 60 lat i więcej.

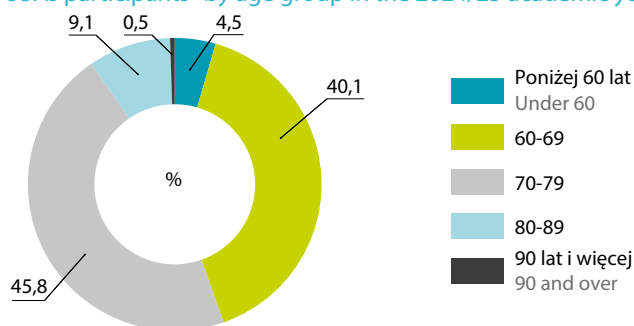
Wykres 6. Słuchacze UTW w wieku 60 lat i więcej według województw w roku akademickim 2024/25

Chart 6. U3As participants at age 60 and over by voivodships in the academic year 2024/25

^a Według stanu ludności na 30 czerwca 2025 r.

^a Based on the population data as of June 30, 2025.

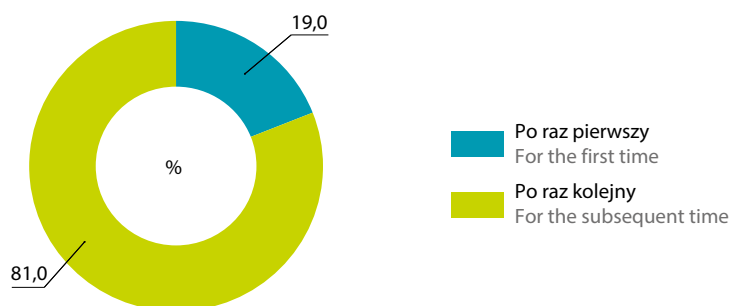
Wykres 7. Słuchacze^a UTW według grup wieku w roku akademickim 2024/25Chart 7. U3As participants^a by age group in the 2024/25 academic year

Do UTW uczęszczało **5** osób w wieku 100 lat i więcej, z których najstarszy miał **106** lat.

^a Spośród UTW, które podały dane o słuchaczach według wieku.
^a Among the U3As that provided student data by age.

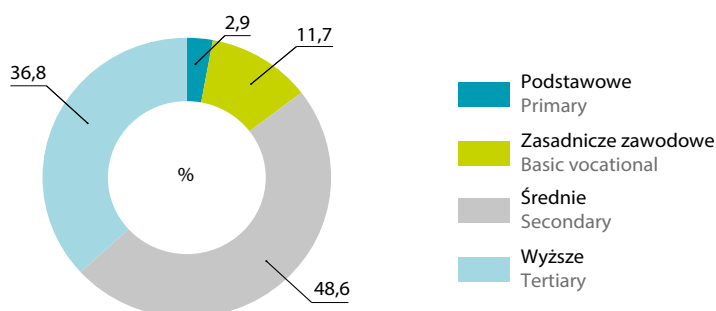
Wykres 8. Słuchacze UTW według uczestnictwa w roku akademickim 2024/25

Chart 8. U3As participants by attendance status in the 2024/25 academic year

Co 5 słuchacz UTW był osobą nowoprzyjętą.

Poziom wykształcenia słuchaczy UTW został określony dla 72,3% słuchaczy w Polsce.

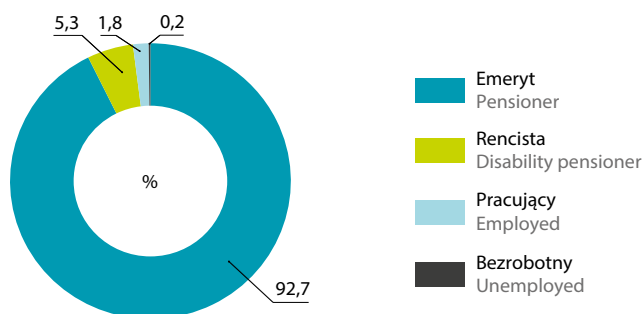
Wykres 9. Słuchacze^a UTW według poziomu wykształcenia w roku akademickim 2024/25Chart 9. U3As participants^a by educational attainment level in the 2024/25 academic year

^a Spośród UTW, które podały dane o słuchaczach według poziomu wykształcenia.
^a Among the U3As that provided data on participants by educational attainment.

Status zawodowy słuchaczy UTW został zdefiniowany w 77,2% UTW.

Wykres 10. Słuchacze^a UTW według statusu zawodowego w roku akademickim 2024/25

Chart 10. U3As participants^a by employment status in the 2024/25 academic year

^a Spośród UTW, które podały dane o słuchaczach według statusu zawodowego.
^a Among the U3As that provided data on participants by employment status.

Słuchaczami UTW byli głównie mieszkańcy miast (82,5%). W województwie lubuskim i podlaskim udział słuchaczy – mieszkańców miast wyniósł odpowiednio 91,1% i 90,1%. Natomiast najwięcej słuchaczy UTW zamieszkujących wieś odnotowano w województwie małopolskim – 27,0%.

Grafika 22. Statystyczny słuchacz UTW w roku akademickim 2024/25

Figure 22. Average U3A participant in the 2024/25 academic year

Rozdział 3

Chapter 3

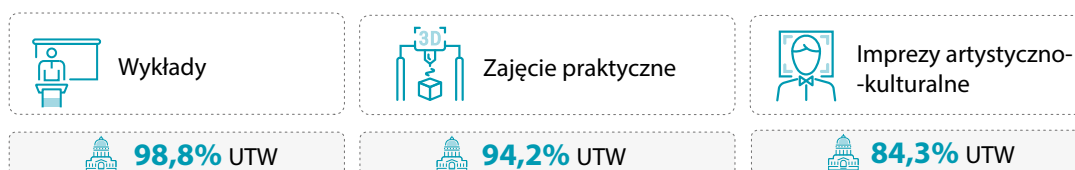
Działalność uniwersytetów trzeciego wieku

Activities of universities of the third age

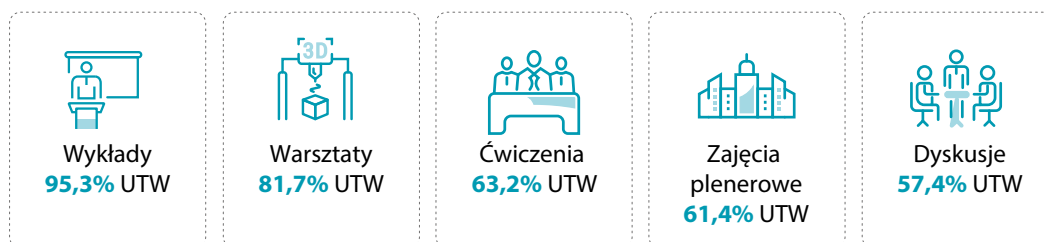
Istotnym elementem funkcjonowania uniwersytetów trzeciego wieku jest organizowanie aktywności odpowiadających zróżnicowanym potrzebom i zainteresowaniom ich słuchaczy. Podejmowane działania pełnią zarówno funkcję edukacyjną, jak i aktywizującą oraz integracyjną.

Grafika 23. Formy edukacyjne, aktywizujące i integrujące słuchaczy UTW w roku akademickim 2024/25

Figure 23. Educational, engagement and integration activities for U3A participants in the 2024/25 academic year

Uniwersytety trzeciego wieku prowadząc zajęcia dla słuchaczy korzystały z różnych technik nauczania. Głównie były to:

Technika wykładów była najczęściej stosowana przez uniwersytety bez względu na formę własności oraz formę organizacyjno-prawną, z wyjątkiem UTW działających w strukturze biblioteki, które częściej korzystały z formy warsztatów.

Najmniej popularną techniką nauczania stosowaną przez UTW były **symulacje** (3,6%).

3.1. Wykłady i seminaria w uniwersytetach trzeciego wieku

3.1. Lectures and seminars at universities of the third age

W roku akademickim 2024/25 tylko 9 uniwersytetów trzeciego wieku nie zorganizowało wykładów dla słuchaczy.

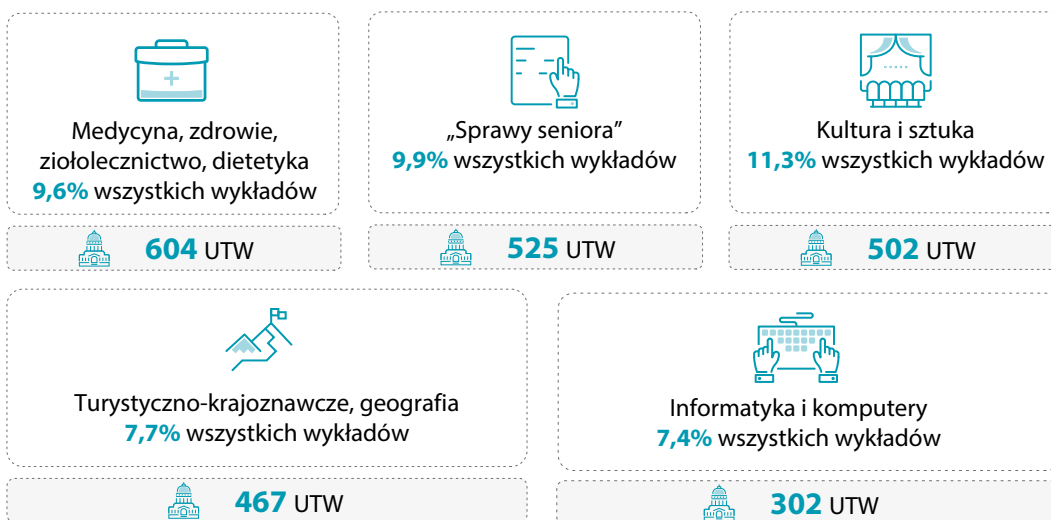
56,2% wykładów przeprowadzonych w 533 UTW miało **charakter otwarty** (tj. w wykładzie mogły wziąć udział również osoby niebędące słuchaczami UTW).

Tylko **7,0%** UTW przeprowadziło **wykłady online**.
3,5% wykładów przeprowadzono w UTW z wykorzystaniem metody **synchronicznego nauczania online**.

Grafika 24. UTW według obszarów tematycznych organizowanych wykładów^a w roku akademickim 2024/25

Figure 24. U3As by thematic areas of the lectures organised^a in the 2024/25 academic year

^a Najwięcej wykładów zostało przez UTW zakwalifikowane do kategorii „inne” (14,2%), wykraczające poza 18 obszarów tematycznych zaproponowanych w badaniu.

^a The largest share of lectures was classified by U3As as “other” (14.2%), i.e. falling outside the 18 thematic areas included in the survey.

W publicznych UTW najczęściej zorganizowano wykłady o tematyce **kultura i sztuka (14,9%)**.

W niepublicznych UTW dominował obszar tematyczny **„sprawy seniora” (10,3%)**.

Najbardziej niszowym obszarem tematycznym wykładów (spośród rozpoznanych w badaniu) było ogrodnictwo i sadownictwo (1,2%). Wykłady o tej tematyce przeprowadziło 106 UTW w Polsce, w tym 60 zorganizowało tylko 1 wykład w ciągu całego roku akademickiego.

Wykład zorganizowany w UTW trwał przeciętnie 2 godziny.

3.2. Zajęcia praktyczne w uniwersytetach trzeciego wieku

3.2. Practical classes at universities of the third age

Wśród działań mających charakter edukacyjny uniwersytety trzeciego wieku prowadziły zajęcia praktyczne mające formę grupowych, regularnych spotkań z prowadzącym zajęcia (trenerem, instruktorem itp.) i aktywnym udziałem słuchaczy.

Grafika 25. UTW według rodzajów zajęć praktycznych (regularnych) w roku akademickim 2024/25

Figure 25. U3As by type of practical (regular) classes in the 2024/25 academic year

Grafika 25. UTW według rodzajów zajęć praktycznych (regularnych) w roku akademickim 2024/25 (dok.)

Figure 25. U3As by type of practical (regular) classes in the 2024/25 academic year (cont.)

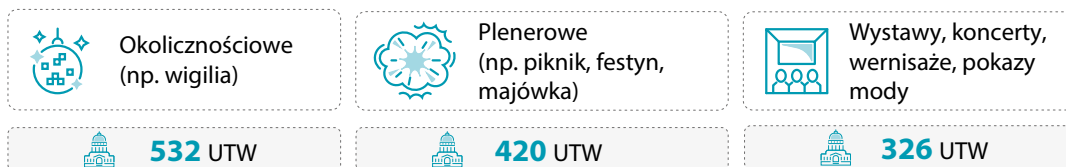

3.3. Imprezy kulturalno-artystyczne w uniwersytetach trzeciego wieku

3.3. Cultural and artistic events at universities of the third age

Różnego rodzaju imprezy kulturalno-artystyczne zorganizowało 84,3% UTW.

Najwięcej uniwersytetów przygotowało w roku akademickim imprezy:

Spośród UTW, które organizowały imprezy kulturalno-artystyczne, przeciętnie uniwersytet zorganizował **25 różnych imprez** dla słuchaczy.

Najwięcej imprez kulturalno-artystycznych zorganizowanych przez UTW to:

- wyjścia do kina, teatru, muzeum, filharmonii i innych instytucji kultury – 3902,
- wycieczki, rajdy turystyczne – 2836,
- występy sekcji UTW (np. chóru) – 1785.

Co **ósmy** UTW zorganizował **dni otwarte** – wydarzenia, które pozwalają zaprezentować osiągnięcia UTW, ale również są okazją, aby pokazać jak wygląda codzienne funkcjonowanie uniwersytetu.

3.4. Inne działania uniwersytetów trzeciego wieku

3.4. Other activities at universities of the third age

W ramach prowadzonej działalności 42,8% UTW podjęło działania społeczne na rzecz potrzebujących. W ciągu roku akademickiego średnio UTW zorganizował 3 takie akcje, angażując przeciętnie 38 osób. Najczęściej odbiorcami działań pomocowych były:

- osoby starsze – co drugi UTW zorganizował pomoc osobom starszym (spośród prowadzących działania społeczne),
- osoby chore i niepełnosprawne – 45,9% UTW przeprowadziło akcje wspierające te grupy osób,
- Ukraińcy (którzy przybyli do Polski na skutek wybuchu wojny z Rosją, tj. po 24 lutego 2022 r.) – 38,8% UTW pomagało uchodźcom z Ukrainy.

W **działania społeczne** było zaangażowanych **9,8 tys. słuchaczy** UTW, tj. przeciętnie 31 osób z każdego UTW zajmującego się tego typu pomocą.

Pomoc społeczną świadczyło 49,7% niepublicznych UTW. Wśród nich największy udział miały uniwersytety działające jako stowarzyszenia UTW oraz działające w strukturze organizacji pozarządowej, której statutowym zadaniem nie jest prowadzenie UTW (po 55,3%).

Co czwarty UTW prowadził również działalność samopomocową dla swoich słuchaczy, tzw. „bank czasu”, w tym wzajemną pomoc czy wymianę usług między słuchaczami.

Aktywność uniwersytetów trzeciego wieku wykracza poza obszar edukacji, aktywizacji i integracji słuchaczy. UTW reprezentują interesy grupy społecznej osób w wieku emerytalnym, pełniąc funkcję ich rzeczników.

UTW brały udział w:	UTW w %
spotkaniach z przedstawicielami władz samorządowych	75,0
spotkaniach ze społecznością lokalną	48,6
konsultacjach społecznych	35,6
programach, projektach fundacji, towarzystw, banków	24,9
działaniach w obszarze rzecznictwa, reprezentowania interesów osób starszych	22,9
projektach edukacyjnych, np. „UTW dla społeczności”	21,8
projektach, grantach dofinansowywanych przez UE	21,4
debatach	21,2
spotkaniach z przedstawicielami władz rządowych	17,4
badaniach naukowych, np. z zakresu gerontologii	10,6
programie rządowym	8,2
a także:	
występowały w mediach np. lokalnych, ogólnopolskich	34,3
redagowały, współredagowały gazetki, broszury, biuletynu itp.	21,6

Uniwersytety trzeciego wieku wykazały **największą aktywność w środowisku lokalnym**, biorąc udział w spotkaniach ze społecznością lokalną czy władzą samorządową.

Ponad połowa stowarzyszeń UTW uczestniczyła w następujących aktywnościach:

- spotkania z przedstawicielami władz rządowych,
- udział w projektach edukacyjnych, np. „UTW dla społeczności”;
- udział w programie rządowym,
- działania w obszarze rzecznictwa, reprezentowania interesów osób starszych,
- redagowanie, współredagowanie gazetki, broszury, biuletynu itp.

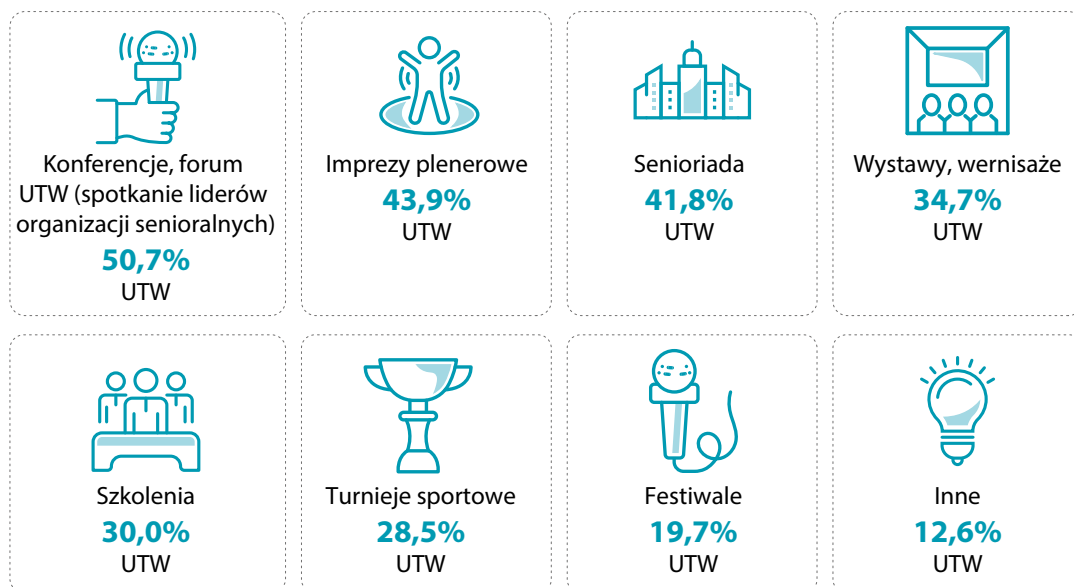

3 uniwersytety trzeciego wieku w Polsce wykazały, że brały udział we wszystkich trzynastu wymienionych na formularzu UTW-1 rodzajach aktywności.

Uniwersytety trzeciego wieku organizują różnego rodzaju wydarzenia, tzw. eventy, w których mogą brać udział słuchacze innych UTW, a ich celem jest wspólna zabawa, integracja, ale również edukacja czy promocja.

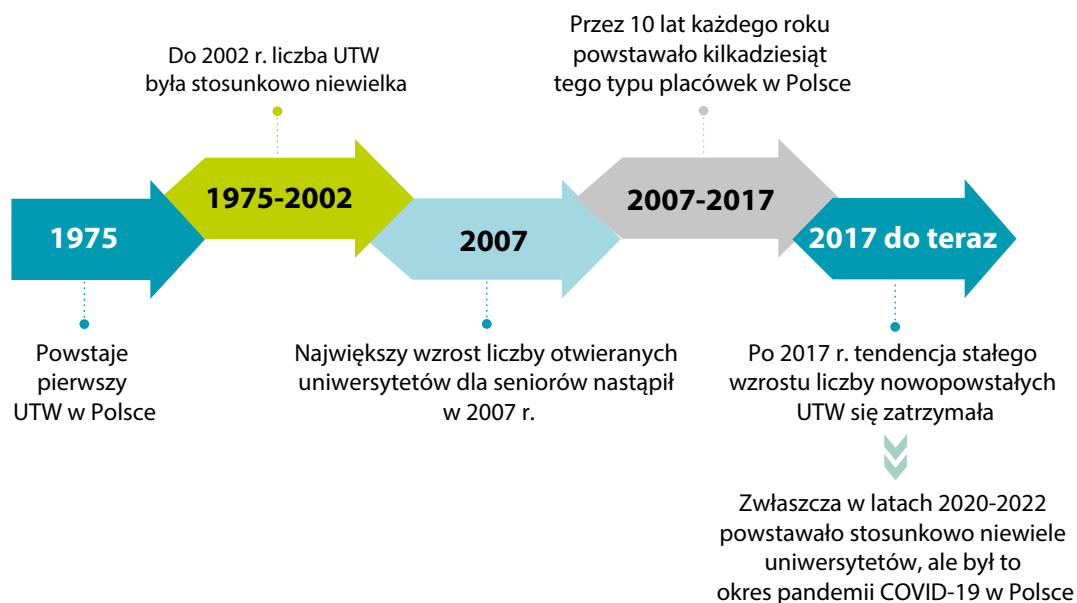
Grafika 26. UTW, które brały udział w wydarzeniach organizowanych przez inne UTW w roku akademickim 2024/25

Figure 26. U3As that participated in events organised by other U3As in the 2024/25 academic year

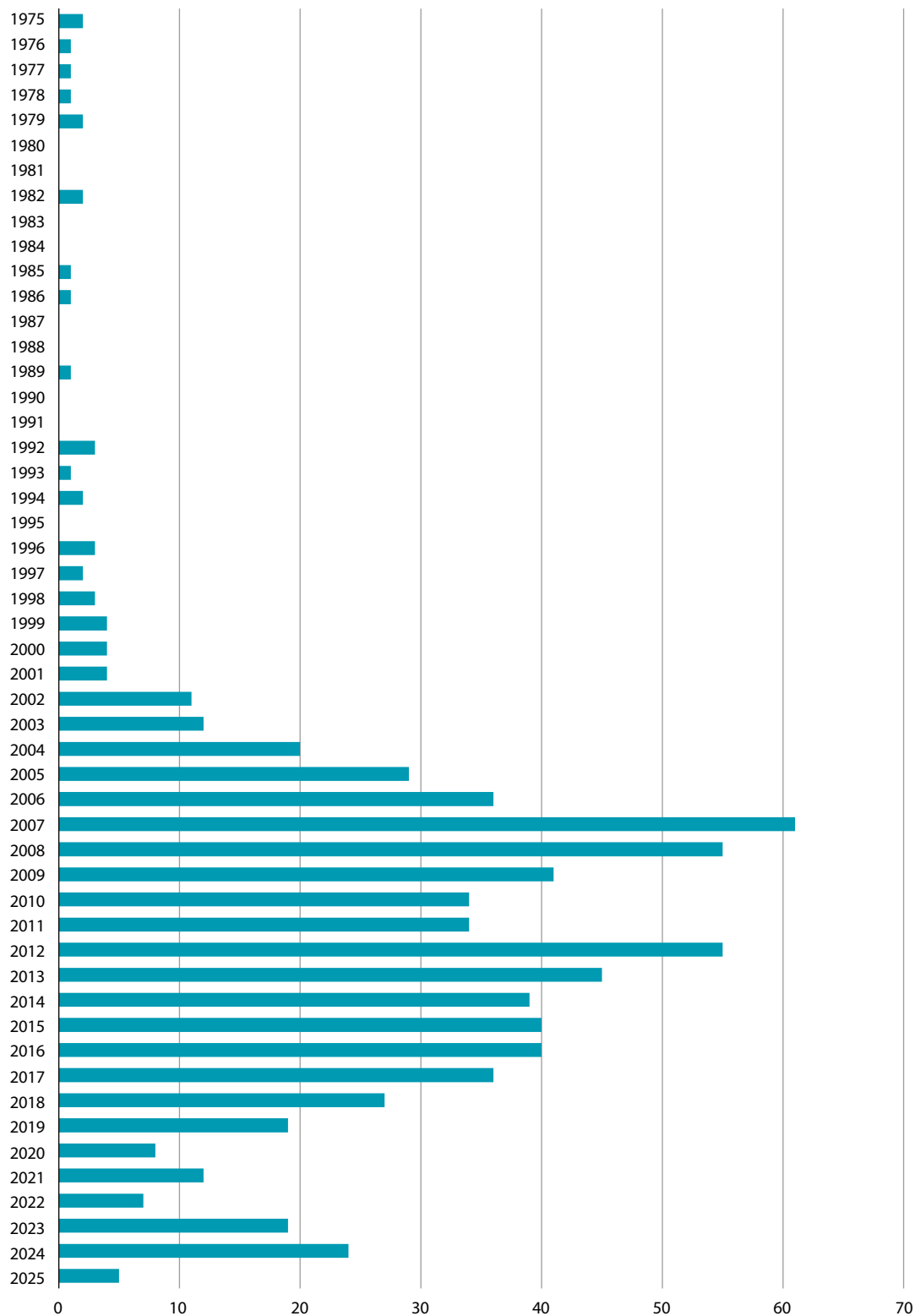
Podsumowanie

Summary

Wykres 11. Liczba UTW w roku akademickim 2024/25 według roku powstania

Chart 11. Number of U3As in the 2024/25 academic year by year of foundation

W ciągu pierwszych 10 lat obecności UTW w życiu społecznym w Polsce 70,0% UTW było stowarzyszeniami UTW, a pozostałe funkcjonowały w strukturze uczelni.

Polskie UTW charakteryzują się różnorodnością form organizacyjno-prawnych. Dominującą są **stowarzyszenia** UTW. W podziale według województw ich udział waha się od 15,8% w województwie kujawsko-pomorskim do 66,7% w województwie opolskim i świętokrzyskim.

Działalność UTW w dużym stopniu opiera się na **pracy nieodpłatnej** – 47,4% wykładowców, trenerów, instruktorów oraz 76,3% osób wykonujących prace administracyjne, obsługi itp.

Bazę lokalową UTW stanowią najczęściej pomieszczenia udostępniane nieodpłatnie.

UTW funkcjonują głównie ze środków finansowych, które pochodzą od słuchaczy (wpisowe, składki członkowskie, opłaty za zajęcia).

Atutem UTW jest mnogość form oferowanych słuchaczom:

Edukacyjne

wykłady, kursy, warsztaty, gry dydaktyczne, ćwiczenia, dyskusje

Aktywizujące

zajęcia sportowe i ruchowe, zajęcia artystyczne, koła i kluby międzypokoleniowe, wyjścia do teatru itp.

Integrujące

imprezy okolicznościowe, zabawy taneczne, wycieczki, rajdy turystyczne

Uniwersytety trzeciego wieku sygnalizują swoją obecność w mediach, na spotkaniach z przedstawicielami władz samorządowych, ze społecznością lokalną.

UTW są również zaangażowane w projekty edukacyjne, granty, programy rządowe.

Głównym czynnikiem utrudniającym funkcjonowanie UTW jest brak wystarczających środków finansowych.

UNIwersYTETY TRZECIEGO WIEKU

AKTYWNOŚĆ. WIEDZA. WSPÓLNOTA

Uniwersytety trzeciego wieku tworzą przestrzeń do rozwoju, zdobywania wiedzy i nawiązywania relacji społecznych.

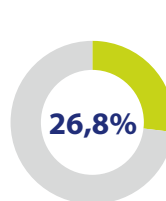
LUDNOŚĆ W WIEKU 60 LAT I WIĘCEJ W POLSCE W 2025 R.

Stan w dniu 30 czerwca

26,8%
osób w wieku 60 lat i więcej w ogólnej liczbie ludności w Polsce

24,7%
osób ma 65-69 lat – to najliczniejsza grupa wiekowa

7,7%
osób ma 80-84 lata – to najmniej liczna grupa wiekowa

57,9%
osób to kobiety

63,5%
osób to mieszkańcy miast

1,0%
osób to słuchacze UTW

UNIwersYTETY TRZECIEGO WIEKU W ROKU AKADEMICKIM 2024/25

W Polsce działało **747**
uniwersytetów trzeciego wieku

169 średnia liczba słuchaczy
na 1 UTW w Polsce

119 zł średnia wysokość
składki podstawowej

Statystyczny słuchacz uniwersytetu trzeciego wieku

Płeć
kobieta

Wiek
70-79 lat

Wykształcenie
średnie

Status
zawodowy
emerytka

Miejsce
zamieszkania
miasto

Główne przesłanie działalności uniwersytetów trzeciego wieku

Edukacja

41,5%

Aktywizacja

39,9%

Integracja

18,6%

Uwagi metodyczne

Źródło danych

Dane przedstawione w publikacji pochodzą z badania statystycznego, które było zrealizowane na formularzu UTW-1 „Sprawozdanie z działalności uniwersytetów trzeciego wieku za rok akademicki 2024/25”, przeprowadzonego przez Urząd Statystyczny w Gdańsku. Było to badanie obowiązkowe, pełne, organizowane co 3 lata. Pierwsza edycja badania miała miejsce w 2015 r. z danymi za rok akademicki 2014/15.

Wykaz podmiotów, które obejmowało sprawozdanie UTW-1, powstał na podstawie wykazu użytego w poprzedniej edycji badania, dodatkowo uzupełnionego o:

- podmioty zgłoszone przez urzędy gmin w Polsce, które na podstawie posiadanej wiedzy poinformowały o działających na ich terytorium uniwersytetach trzeciego wieku;
- podmioty, które na formularzu K-07 (Sprawozdanie z działalności centrum kultury, domu kultury, ośrodka kultury, klubu, świetlicy) w dziale 4 (Koła/kluby/sekcje) zaznaczyły odpowiedź „uniwersytet trzeciego wieku”.

Dane o słuchaczach według wieku, poziomu wykształcenia, statusu na rynku pracy oraz miejsca zamieszkania nie sumują się na ogólną liczbę słuchaczy UTW ze względu na fakt, że nie wszystkie uniwersytety prowadzą stosowne raporty czy statystyki.

Uniwersytety trzeciego wieku

Uniwersytet trzeciego wieku (UTW) – jednostka powołana do działania w sposób zorganizowany i sformalizowany na rzecz seniorów, realizująca zadania edukacyjne, aktywizujące i integrujące.

Uniwersytety trzeciego wieku w Polsce działają jako samodzielne jednostki utworzone w celu prowadzenia działalności UTW lub w ramach działalności innych podmiotów. W sprawozdaniu UTW-1 wyróżniono następujące formy organizacyjno-prawne:

- stowarzyszenie UTW;
- fundacja UTW;
- UTW działające w strukturze:
 - uczelni;
 - organizacji pozarządowej, np. stowarzyszenia, fundacji, której statutowym zadaniem nie jest prowadzenie UTW;
 - centrum kształcenia ustawicznego;
 - domu, ośrodka, instytutu kultury;
 - biblioteki;
 - instytucji pomocy społecznej;
 - innej jednostki powołanej przez urząd gminy, miasta;
 - kościoła, organizacji kościelnej, związku wyznaniowego;
- inna forma.

Uniwersytety trzeciego wieku prowadzą zwykle trzy główne rodzaje działalności: edukacyjną, aktywującą oraz integrującą, które najczęściej mają formę: wykładów i seminariów, zajęć praktycznych oraz imprez kulturalno-artystycznych.

Podstawowe pojęcia i definicje

Porozumienie o współpracy lub patronacie z uczelnią – umowa, najczęściej w formie pisemnej, na mocy której uczelnia udziela pomocy naukowej (tzw. patronat naukowy), dydaktycznej, logistycznej (w tym zapewnia dostęp do pomieszczeń) uniwersytetowi trzeciego wieku.

Główne przesłanie działalności UTW – jedna, nadrzędna idea działalności uniwersytetu trzeciego wieku określająca jego charakter (edukacyjny lub integracyjny lub aktywizujący).

Organy władzy UTW – zapewniają funkcjonowanie uniwersytetu trzeciego wieku, nadzorują prowadzoną działalność, nadając jej sformalizowaną i uporządkowaną strukturę.

Osoby prowadzące wykłady lub zajęcia praktyczne – osoby wykonujące na rzecz UTW prace polegające na kształceniu słuchaczy, dzieleniu się z nimi wiedzą lub umiejętnościami. Są wśród nich m.in. nauczyciele – bez lektorów, nauczycieli języków obcych, przedstawiciele nauk medycznych, czyli lekarze i dietetycy, eksperci, specjaliści w danej dziedzinie, a wśród nich dziennikarze, pisarze, a także pasjonaci, wśród których są zbieracze czy twórcy ludowi.

Osoby wykonujące prace organizacyjne w UTW – osoby wykonujące na rzecz UTW prace takie jak administrowanie, prowadzenie księgowości, obsługa słuchaczy (np. przyjmowanie dokumentów, wpłat), organizowanie wykładów, zajęć praktycznych, imprez artystyczno-kulturalnych. Zadania realizują na podstawie stosunku pracy, umowy cywilnoprawnej lub nieodpłatnie.

Słuchacz UTW – osoba, która spełniła określone wymagania, uiściła wymagane opłaty i pełnoprawnie uczestniczyła w różnych formach zajęć prowadzonych przez UTW (w tym wykładach i zajęciach praktycznych).

Status zawodowy – oznacza aktywność zawodową słuchacza na rynku pracy. W sprawozdaniu UTW-1 wyróżniono następujące kategorie:

- emeryci, w tym pracujący;
- renciści, w tym pracujący;
- osoby pracujące zawodowo;
- osoby bezrobotne (nie dotyczy emerytów i rencistów).

Metody nauczania wykorzystywane przez UTW – dostępne formy kształcenia, przekazywania wiedzy i umiejętności słuchaczom.

Wykłady – forma zajęć z osobą prowadzącą (wykładowcą), polegająca na ustnym przekazywaniu wiedzy (słuchacze nie wykonują zadań praktycznych ani ćwiczeń). Możliwe jest zadawanie pytań lub dyskusja. W tej kategorii mieszczą się również prelekcje, seminaria i konwersatoria. Wykłady mogą mieć formę otwartą, tj. są dostępne dla wszystkich chętnych osób, również spoza UTW. Mogą być również prowadzone on-line. Wśród obszarów tematycznych wykładów są „sprawy seniora” dotyczące zagadnień takich jak uprawnienia, potrzeby czy bezpieczeństwo osób w wieku senioralnym.

Zajęcia praktyczne – forma zajęć grupowych (np. warsztatów, kursów, sekcji, klubów, kół zainteresowań), których organizacja jest zaplanowana. Zajęcia odbywają się regularnie i cyklicznie, obejmują przynajmniej 3 spotkania w roku akademickim. Cechą charakteryzującą tę formę jest interakcja ze słuchaczami, aktywne uczestnictwo słuchaczy.

Imprezy kulturalno-artystyczne – forma aktywności, która odbywa się jednorazowo lub wielokrotnie w roku akademickim. Głównie służą integracji słuchaczy między sobą oraz z osobami spoza UTW poprzez udział w różnego rodzaju spotkaniach, uroczystościach, widowiskach.

Działania społeczne – forma działania zorganizowanego na rzecz osób potrzebujących (np. chorych, ubogich), pokrzywdzonych (np. ofiar klęsk żywiołowych), ale również dla społeczności lokalnej.

Nowoczesne technologie – są związane przede wszystkim z Internetem oraz wykorzystywaniem do pracy komputera.

Baza lokalowa UTW – pomieszczenia przeznaczone do prowadzenia działalności uniwersytetu trzeciego wieku. Składają się na nią: biuro lub sekretariat, sala wykładowa oraz pomieszczenia na zajęcia praktyczne, w tym sportowe. Uniwersytety trzeciego wieku korzystają z trzech form użytkowania: własna baza lokalowa, wynajmowana oraz udostępniana nieodpłatnie.

Źródła finansowania UTW – środki finansowe przeznaczone na prowadzenie działalności UTW pochodzące od różnych podmiotów, organizacji oraz z opłat słuchaczy, tj. wpisowego, składek członkowskich, czesnego czy opłat za zajęcia.

Wydatki brutto na działalność UTW – środki wykorzystane na prowadzenie działalności (np. czynsz, wynagrodzenie dla wykładowców), organizację zajęć (np. wynajem autokaru, bilety do teatru) i inne koszty związane z prowadzeniem działalności UTW.

Opłaty pobierane od słuchaczy – obowiązkowe i dobrowolne opłaty pobierane od słuchaczy jednorazowo w cyklu edukacji lub cyklicznie, np. raz na miesiąc. W sprawozdaniu UTW-1 wyróżniono następujące kategorie opłat:

- wpisowe;
- podstawowe (np. składka członkowska, semestralna, roczna, czesne);
- dodatkowe:
 - za zajęcia fakultatywne;
 - związane z wyjazdami lub wyjazdami grupowymi;
- inna forma.

Czynniki utrudniające prowadzenie działalności UTW – okoliczności, które w ocenie UTW wpływają negatywnie na prowadzoną działalność lub rozwój.

Methodological notes

Source of data

The data presented in the publication come from the statistical survey conducted by the Statistical Office in Gdańsk using the U3A-1 questionnaire "Report on the activity of universities of the third age for the 2024/25 academic year". It was a mandatory, full survey, held every 3 years. The first edition of the survey took place in 2015 and presented data for the 2014/15 academic year.

The list of entities covered by the U3A-1 report was based on the list used in the previous edition of the survey and supplemented with:

- entities reported by gmina offices in Poland which, based on their knowledge, identified universities of the third age operating in their area;
- entities which indicated 'university of the third age' in section 4 (circles/clubs/sections) of the K-07 form (Report on the activity of a centre of culture, cultural establishment, cultural centre, club and community centre).

Data on participants by age, educational attainment, employment status and place of residence do not sum to the total number of U3A participants because not all universities of the third age maintain the relevant records or statistics.

Universities of the third age

University of the third age (U3A) – an entity established to act in an organised and formalised way for the benefit of elderly people, performing educational, engagement and integration activities.

Universities of the third age in Poland operate as independent units established to conduct U3A activity or as part of other entities. The following organisational and legal forms were identified in the U3A-1 report:

- U3A association;
- U3A foundation;
- U3A operating within the structure of:
 - a higher education institution;
 - a non-governmental organisation (e.g. an association or foundation whose statutory mission is not to operate a U3A);
 - a continuing education centre;
 - a cultural establishment, centre;
 - a library;
 - a social assistance institution;
 - another unit established by a gmina or city office;
 - a church, church organisation or religious association;
- another form.

Universities of the third age are usually engaged in three main types of activity: educational, engagement and integrating, which typically take the form of lectures and seminars, practical classes and cultural and artistic events.

Basic concepts and definitions

Cooperation agreement or patronage with a higher education institution – a contract, usually in writing, under which the institution provides scientific (called "academic patronage"), teaching or logistical assistance (including premises) to a university of the third age.

U3A's mission – one overarching idea of the university of the third age defining the nature of its activity (educational, integration, engagement).

Governing bodies of a U3A ensure the institution's functioning and supervise its activities, providing a formalised and well-structured framework.

Persons conducting lectures or practical classes – persons performing work for a university of the third age by educating participants and sharing knowledge or skills with them.

Persons performing organisational work at a U3A – persons performing work for a U3A, such as administration, accounting, participant services (e.g. collecting documents, fees), and organising lectures, practical classes and cultural and artistic events. Such work may be performed on the basis of an employment relationship, civil law agreement or voluntarily.

U3A participant – a person who has met certain requirements, has made the required payments and has participated fully in various forms of activities organised by the U3A (including lectures and practical classes).

Employment status – refers to the participant's professional activity on the labour market. The following categories were distinguished in the U3A-1 report:

- retirees, including those employed;
- pensioners, including those employed;
- employed persons;
- unemployed persons (excluding retirees and pensioners).

Teaching methods applied by U3As – available forms of education, transferring knowledge and skills to participants.

Lectures – a type of classes run by a lecturer, involving the oral transmission of knowledge, (while participants do not perform practical tasks or exercises). It is possible to ask questions or have a discussion. This category also includes talks, seminars and discussion sessions. Lectures may be open to the public, i.e. available to all interested persons, also from outside the U3A.

Practical classes – a type of group activities (e.g. workshops, courses, sections, clubs, circles of interest). The classes are planned, run regularly and periodically, include at least 3 meetings within a learning cycle. Their characteristic feature is interaction with participants and their active involvement.

Cultural and artistic events – a type of activity that take place once or repeatedly within a learning cycle, mainly serve to integrate participants within the University and with people from outside the U3A through participation in meetings, ceremonies and performances.

Social actions – activities organised for the benefit of the needy (e.g. the sick, the poor), victims (e.g. victims of natural disasters), but also for the local community.

Modern technologies – primarily related to the Internet and use of computers for work.

U3A premises – premises designated for the activities of the university of the third age. These include an office, a lecture hall, and rooms for practical classes, including sports activities.

Sources of U3A funding – financial resources used to support the activities of U3As, obtained from various entities and organisations, as well as from participant's fees.

Gross expenditure on U3A operations – funds spent on conducting operations (e.g. rent, lecturers' salaries), organisation of activities (e.g. renting a bus, theatre tickets) and other costs related to running the U3A.

Fees collected from participants – mandatory and voluntary fees charged to participants once in the educational cycle or on a regular basis, e.g. once a month. The following fee categories were distinguished in the U3A-1 report:

- registration fee;
- basic fees (e.g. membership, semester or annual fees, tuition fees);
- additional fees:
 - fee for optional classes;
 - related to group outings or trips;
- other fees.

Factors impeding U3A operations – circumstances that, in UTW's assessment, negatively impact its operations or development.

Zasoby informacyjne statystyki publicznej

Bank Danych Lokalnych
bdl.stat.gov.pl

Największa w Polsce baza danych o gospodarce, społeczeństwie i środowisku.

Statystyczne Vademecum Samorządowca
svs.stat.gov.pl

Interaktywny system zawierający komplet informacji o każdej gminie, powiecie i województwie.

Dziedziny Bazy Wiedzy
dbw.stat.gov.pl

Intuicyjny interfejs umożliwiający łatwe dotarcie do poszukiwanych informacji. Interaktywne dashboardy pozwalają na szybkie rozpoznanie ogólnej sytuacji i wiodących tendencji.

Turystyka+
turystyka.stat.gov.pl

Innowacyjne narzędzie interaktywne, umożliwia śledzenie zmian i porównywanie danych, wspierając rozwój turystyki na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym.

Portal Geostatystyczny
portal.geo.stat.gov.pl

Innowacyjne narzędzie do prezentacji danych statystycznych na mapach z wykorzystaniem różnych metod prezentacji kartograficznej.

System Monitorowania Rozwoju
strateg.stat.gov.pl

System wspierający proces monitorowania rozwoju oraz ewaluację efektów podejmowanych działań na rzecz wzmocnienia spójności społecznej.

Krajowa Platforma Raportująca – SDG
sdg.stat.gov.pl

To narzędzie do udostępniania i prezentacji wskaźników monitorujących **17 Celów Zrównoważonego Rozwoju** zgodnie z Agendą 2030 (z danymi dla Polski).

Bank Danych Makroekonomicznych
bdm.stat.gov.pl

Baza gromadząca wskaźniki charakteryzujące sytuację gospodarczą i społeczną Polski w skali makro. Umożliwia dostęp do długich szeregów czasowych dla podstawowych danych makroekonomicznych.

System Monitorowania Usług Publicznych
smup.gov.pl

System umożliwiający szybki dostęp do danych w formie tablic, map, wykresów czy raportów charakteryzujących usługi publiczne na poziomie lokalnym.

Portal Badania Ankiety
badania-ankietowe.stat.gov.pl

Portal informacyjny o bieżących badaniach ankietowych prowadzonych przez statystykę publiczną, zawierający opis i terminarz badań. W portalu można także sprawdzić tożsamość ankietera.

Bank Danych Polska
bdp.stat.gov.pl

Baza gromadząca historyczne dane dotyczące kraju ogółem pochodzące z systemu polskiej statystyki publicznej.

Dashboard Koniunktura Gospodarcza
dashboard-koniunktura.stat.gov.pl

Narzędzie, które prezentuje oceny koniunktury dla różnych sektorów, takich jak przetwórstwo, budownictwo, handel detaliczny oraz transport.

Dashboard REGON
dashboard-region.stat.gov.pl

Pozwala na bieżące śledzenie zmian w liczbie i strukturze podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON.

Repozytorium Standardów Informacyjnych
rsi.stat.gov.pl

Portal zawierający opisy rejestrów urzędowych i systemów informacyjnych administracji rządowej i samorządowej.

TranStat
transtat.stat.gov.pl

Inteligentny systemu produkcji statystyk transportu drogowego i morskiego poprzez wykorzystanie wielkich zbiorów danych („Big Data”).

Zdrowie Uchodźców w Polsce
healthofrefugees.stat.gov.pl

Dashboard umożliwiający monitorowanie sytuacji zdrowotnej uchodźców w Polsce.

Osoby Niepełnosprawne Prawnie
dashboard-niepelnosprawni.stat.gov.pl

Praktyczne narzędzie prezentujące dane dotyczące osób niepełnosprawnych prawnie w Polsce. Informacje prezentowane są w formie animacji, wykresów i map.

Atlas Polonii i Polaków za granicą
dashboard-polonia.stat.gov.pl

Dashboard prezentujący mapę polskiej obecności na świecie.

Ukraińcy w Polsce
ukraincywpolsce.stat.gov.pl

Monitorowanie wpływu sytuacji w Ukrainie na polską gospodarkę i społeczeństwo.